

Štirnjo Jugoslovanske knjižne kvaze. — Cena 38 Din za celo leto. — Za inzeratna 60 Din. — Posredniška št. 1 Din. — V inzeratnem delu vsaka drobna vrstica ali sje prostor 10 Din. • Izhaja vsako sredo ob 6 jutraj. — Štiti in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, naročnikom, reklamacije in inserati pa Upraviščništvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 6.

Narodni poslanec dr. Kulovec.

Kdo je odgovoren?

(Odgovor g. dr. Žerjavu.)

Naše gospodarstvo nazaduje v zadnjih letih na celi črti. Vzrok za to je v slabem državnem gospodarstvu. Vlade vedno zvišujejo državne izdatke, naravna posledica temu je potem, da zvišujejo tudi davke in da navijajo davčni vijak do skrajnih mej. Prebivalstvo je že tako obdavčeno in tako silno obremenjeno, da se je čutil sam finančni minister prisiljenega izjaviti v javni seji narodne skupščine, da so davčna bremena dosegla skrajno dopustno mejo.

Vlada vsako leto več zahteva.

Državni proračuni nam nad vse jasno govore, da vodi taka gospodarska politika, kakor so jo izvajale razne vlade zadnjih let, v propast. Proračun za l. 1924/25 je znašal nekoliko nad 10 milijard. Že takrat so mnogi ugovarjali tako visokemu proračunu. Vsi, ki so gospodarske razmere poznali, so trdili, da proračun v taki višini presega našo gospodarsko moč. Toda pri tem ni ostalo. V letu 1924/25 nismo imeli niti enega proračuna, ampak vlada je gospodarila z dvanaestimi t. j. na podlagi proračuna prejšnjega leta.

Ker ji pa ti izdatki niso več zadostovali si je pomagala s tem, da si je dala od svojih pokornih poslancev odobriti nove izdatke, ki so proračun prejšnjega leta zvišali za celi milijardi. Vsi izdatki v letošnjem proračunskem letu bodo potemtakem znašali nekaj sto milijonov nad 12 milijard dinarjev. To so tako ogromne svote, da se mora vsakdo vprašati, odkod bomo dobili tako dohodke, da bi vse to krili. Pa naše nesrečne vlade se s tem še niso zadovoljile. V finančnem odboru se sedaj obravnava proračun, ki ga je predložila sedanja radikalna-radličeva vlada in ta proračun znaša malo manj kakor celih 13 milijard dinarjev. Iz tek podatkov se torej vidi, da je vlada stalno povečevala izdatke, dasi je v tem času dinar znatno poskočil in s tem dobil naš denar mnogo večjo vrednost. Da taka gospodarska politika ne more biti prava, to more in mora vsakdo uvideti, četudi ne bi posledic te žalostne gospodarske politike vsak državljan tako kruto občutil na svojem žepu.

Davčni vijak v Sloveniji.

Naravno je, da je vlada morala tudi gledati, kako bi krila te velikanske vedno naraščajoče nove zdatke. Zatekla se je k novim davkom, ki jih je v zadnjih letih neusmiljeno predlagala in ki so jih njeni pokorni poslanci v skupščini s svojimi glasovi tudi odobraval. Ali naj naštevamo zapored vse te nove davščine, ki jih je vlada vpejljavala tako potom narodne skupščine kakor tudi z odredbami posameznih ministrov n. pr. poštne in železniške pristojbine? Ker je pa kljub ogromnim davkom bila državna blagajna še vedno preveč prazna, je finančni minister pritiskal na davčne oblasti, da so davčni vijak posebno v naših krajih kar najbolj navijali in iz naroda iztisnili tem večje svote. Stvar je prišla tako daleč, da so se zlasti v Sloveniji vsi davkoplačevalci združili in nastopili enotno proti neznosnim razmeram.

Kdo je odgovoren?

Sedaj pa nastane vprašanje, kdo je odgovoren za te neznosne gospodarske razmere. Kdo nosi za to odgovornost? Kdo je kriv, da smo tako daleč prišli? Dr. Žerjav je napisal v zadnji »Domovini« pod tem naslovom članek in hitro našel izhod, kako bi podtaknil to odgovornost drugim.

Nam se zdi potrebno, da o tej stvari izgovorimo odkrito in jasno besedo. Odgovornost mora nekdo nositi, odgovoren mora nekdo biti za to. Odgovornost je težka stvar ali tudi stvar močnatosti. Najbolj nemoško in najbolj nepošteno je, če se kdo brani odgovornosti za svoja dejanja.

Ni treba, da bi bil človek ravno učenjak v političnih zadevah, da bi vedel, da nosi v parlamentarni državi za vsakokratne razmere v državi odgovornost vsakokratna vlada in njena večina, ki to vlado podpira. To je tako jasno kot beli dan in o tem še kaj več dokazovati bi bilo naravnost smešno. Kdor sestavlja vlado in podpira vlado, tisti mora tudi prevzeti nase vso odgovornost, ki je s tem v zvezi. To velja prav posebno v državah, kjer so ukinili vso samoupravno oblast ljudstva po posameznih pokrajinah in vso oblast prenesli na en sam kraj, kjer o vsem končno veljavno odločajo in sklepajo. Pri tako urejeni državi more imeti vso oblast v rokah večina enega glasu in more s tem polovici države prizadevati največje gospodarske in politične krivice.

V tako urejeni državi ne pride ljudska vočina ene ali dveh pokrajin do popolnega razmaha in popolne veljave, ker ljudsko voljo ubija kruto načelo večine, ki iz enega kraja v vseh pogledih vse komandira.

Strah dr. Žerjava nad lasnim delom.

Dr. Žerjav, ta mož, ki se nikdar ne upa s svojimi pravimi nameni na dan, katerega glasilo veliko večino Slovencev v Belgradu neprestano ovaja in grdi ter jih psuje za protidržavne in nezanesljive, ta mož, katerega stranka si je stavila za svojo življenjsko nalogo, da bi pretežno večino Slovencev čim najbolj pred Srbi očrnila, ta mož bi se sedaj nad temi, naravnost groznimi razmerami v državi rad umil roke, dasi je on eden prvih in glavnih sokrivcev nad vsem tem neznosnim gospodarskim stanjem.

Strahotna dr. Žerjavova krivda.

Ali ni ta mož vse počel, da se da vsa oblast srbski večini v roke? Ali ni on vse poskusil in vse storil, da se uvede strogi centralizem, ki sedaj najhujše bije Slovenijo in naše gospodarske razmere? Rekel je a in sedaj se boji izreči b, ki neposredno sledi za a. Vse je storil, da se Slovincem doma v domači zemlji vzame vsa oblast. In ko se je pokazala vsa nemožnost in nemožnost centralistično urejene države, sedaj pa nedolžno zavija oči in skuša odložiti odgovornost na druge, ki so sedanje naše razmere že vnaprej čisto določeno napovedali.

Pa ne samo to. Ali ni ta mož z vsemi silami podpiral vlade, ki so neposredno na teh razmerah odgovorne? S Pribičevićem je odpadla njegova stranka od opozicije, tiste opozicije, ki si je nadela nalogo, da uveljavi v državi druge razmere in drugo gospodarsko politiko. Uskočil je in se združil v marcu 1924 z radikali in od tedaj naprej je s kratkim prestankom bil nepretrgoma v vladi in imel doma v Sloveniji popolno oblast.

Brez pomisleka je glasovala njegova stranka za proračun l. 1924.

Brez premisleka in brez oklevanja je njegova stranka odobrila 1 milijardo 200 milijonov dinarjev kreditov, ki so jih raz-

Vse cenjene naročnike »Domoljuba« opozarjamo na veliko zalogo manufakturnega blaga, ki ga nudi po nizkih cenah Občinski svet. Ljubljana, Miklošičeva cesta.

metali in brezmiselno zapravili začasa zadnjih skupščinskih volitev.

Brez pomisleka in brez ugovora je glasoval dr. Žerjav in njegova stranka za dvanajstine v letu 1925, ki so pomenile zopet znatno zvišanje državnih izdatkov.

Brez premisleka je ta mož glasoval in vzdrževal vse te neznosne davke in s svojo podporo radikalni vladi tudi še vpeljeval nove davke kakor n. pr. oni nesmiselni in brezmiselni davek na hlape in dekle.

Ko je bil on v vladi, se je začelo ono neusmiljeno izmозgavanje Slovenije. In ta mož ima sedaj še drznost, da si lahko miselno in nemožato nad vsem tem umiva roke. Ali ste še kdaj videli večjo nemožatost in drznost?

Dr. Žerjav samega sebe toži.

V svojem članku sam pravi, ko samega sebe hvali, da je preskrbel nekoliko tisočtem kruha in službe, ta mož pa ne pove, kje jim je preskrbel službo. Nekaj tisočev svojih pristašev je spravil v državno službo in s tem pomnožil število državnih uslužbencev v nepojmljivo visoko število. Vseh državnih uslužbencev je danes okrog 260.000 in stroški zanje — dasi je posameznik razmeroma slabo plačan — znašajo nad 40% vseh državnih izdatkov, t. j. nad 5 milijard dinarjev. Tako so delali in tako so gospodarili, da so svoje ljudi trpali v državno službo, četudi za to v državi ni bila nobena potreba in četudi je s tem država bila neznošno obremenjena. In s tem se upa ta mož še pred javnostjo hvaliti! Začasa njegovega neomejenega gospodovanja v Sloveniji se je začelo pri nas preganjanje njegovih političnih nasprotnikov in zatiranje samoupravnih pravic ljudstva, kakor svet tega še ne pomni. Mož, ki ne pozna nobenih ozirov, ne človeških in ne družinskih, in ne narodnih, ta skuša sedaj odgovornost zvaliti s sebe in naprtiti drugim. Če se še tako trudi, ves trud bo zastonj. Če še tako zavija, dejstev ne bo mogel prikriti in ta dejstva govore proti njemu.

Brezobziren boj proti Žerjavovemu centralizmu!

Zastopstvo Slovenske ljudske stranke se je pošteno trudilo, da bi te neznosne razmere v državi zrušilo. Poslanci Slovenske ljudske stranke niso glasovali niti za en nov davek. In v parlamentu so najodločnejše nastopali proti tej kvarni gospodarski politiki, katere posledice sedaj tako bridko občutimo. Ves svoj trud je SLS založila v to, da to stanje izpremeni in uvede znosnejše razmere. Ima zadoščenje, da je velikanska večina parlamenta morala priti do tega prepričanja, da tako ne gre več naprej in da se mora kreniti na drugo pot. Ima tudi to zadoščenje, da je krog onih, ki obsojajo ta kruti Žerjavov centralizem od dneva do dneva večji.

H koncu pa pribijemo eno: Tako dolgo ne bo Slovenija svobodnejše dihala v gospodarskem oziru, dokler ne bo dobila prilike, da o svojih stvareh sama upravlja in kljub vsem Žerjavom bo do tega tudi prišlo.

Pošijite naročnino!

All veste vse o volitvah v Delavsko zbornico?

Pazite na sleparje?

Te dni so razdelili kuverte in glasovnice za volitve v Delavsko zbornico tam, kjer je nad 20 delavcev ali delavk skupaj. Sedaj bodo začeli razpošiljati tistim posameznim, ki so oddaljeni od poslovalnic 5 kilometrov. Razposlali bodo nekaj po pošti, nekaj pa po uradnikih (kontrolorjih) poslovalnic Okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Doživeli smo v zadnjih dneh, da so socialni demokratje po tovarnah silno sleparili. Lagali so, kradli glasovnice, drugod jih niso dovolj dostavili, nekaterim dali kuverte brez uradnih glasovnic. Na tisoče in tisoče glasov so na ta način zločinsko pridobili. Proti tem nasilstvom so bili naši skoraj brez moči, ker je volivni red tak, da sam pospešuje razne zvižavnosti. Delali so ta volivni red socialni demokratje, ki so jih v ta namen imenovali Žerjavovi demokratje. Torej družba, ki čisto spada skupaj.

Ker tedaj socialni demokratje tako sleparijo, je treba povsod skrajne pazljivosti. Naj opozorimo še enkrat na par stvari:

Kaj mora vsak vedeti?

Vsak mora skrbeti, da dobi uradno glasovnico in kuverto. Kdor je ne dobi, glasujejo z njegovo glasovnico socialni demokratje. Če torej glasovnic in kuvert do 25. t. m. v kak kraj ne dostavijo in ne pošljejo, pojdite ponje na poslovalnico. Če ne morete tega, se pritožite na glavni volivni odbor, nam pa pošljite prepis. To dvoje in nič drugega. Beli prazni list vrzite proč.

Vsak, kdor dobi kuverto mora paziti na te-le stvari: Pogleda naj, če je v kuverti uradna »glasovnica« in če ima ta štampiljo. V kuverto dene potem uradno glasovnico in pa naš glasovalni list.

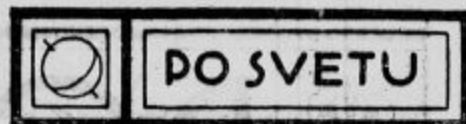
Oddajte kuverto samo zanesljivemu našemu človeku. Le tako bo prišla nepoškodovana pred glavni volivni odbor. Vse kuverte morajo poslati do 1. februarja na tajništvo SLS v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna.

Kateri glasovalni listek je pravi?

Prejeli smo pismo, v katerem nas vprašuje delavka, kakšne stranke so glasovalni listi: »Glasujem za »Združeno delavsko strokovno zvezo Jugoslavije.« Vedite, da so to protikrščanski socialni demokratje. Tudi se teh ljudi, naj še tako vpijejo prav nič ne bojte. Škodovati ne morejo nikomur. Liberalci Žerjavove vrste imajo glasovalne liste s tem napisom: »Glasujem za neodvisno delavsko listo, katere nosilec je Rudolf Juvan.«

Edina lista, ki je prava je tista, ki se ne sramuje krščanskega imena ter ima napisano: »Glasujem je listo krščanske socialnega delavstva, katere nositelj je Franc Terseglav, urednik v Ljubljani in katero je predložila Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani.« Samo ta je naša, samo ta listek sme v kuverto.

Rekli smo, da se vrše strašne sleparije, ker so socialni demokratje napravili Nadaljevanje glej v naslednjem stolpcu pod črto.

Novi ministri v Avstriji. Iz avstrijske vlade sta izstopila dva ministra, in sicer finančni minister dr. Ahrer in poljedelski minister Buchinger. Na njihovo mesto sta stopila poslanca Kollmann in Thaler. V avstrijski vladi imajo večino krščanski socialisti, katerim pripada tudi zvezni kancler (ministrski predsednik) dr. Ramek. Vlado podpirajo tudi nemški nacionalci. V opoziciji pa so socialni demokrati.

Grki preganjajo Srbe. V severni Grčiji živi tudi mnogo Srbov. Ker se ti zavedajo svoje narodnosti, jih Grki neprestano preganjajo, da bi jih na ta način prisilili, da se odpovedo svoji narodnosti ali pa izselijo. Srbi so se radi neprestanih preganjanj pritožili pri našem poslaniku v Atenah. Vsled tega je pa grška vlada pričela pravo gonjo proti njim. Trumoma so jih pričeli zapirati in nekatere so odvedli na oddaljene grške otoke.

Nemško vlado sestavlja dr. Luter. Po dolgotrajni vladni krizi je Hindenburg poveril sestavo nemške vlade bivšemu državnemu kanclerju dr. Lutru. Pričakujejo, da se temu posreči sestaviti vlado iz zastopnikov nemške ljudske in bavarske ljudske stranke katoliškega centra in demokratske stranke.

Romunsko ljudstvo proti režimu in za prestolonaslednika Karla. Odpoved prestolonaslednika je zelo razburila romunsko ljudstvo, pri katerem je bil Karl vsled svoje pravičnosti zelo priljubljen. Vedno bolj se opaža odpor proti sedanjemu režimu, ki sloni le na bajonetih. Tudi med oficirji jih je mnogo, ki obsojajo nasilno početje sedanje vlade in ki so za Karla. Vlada je zato upokojila 88 generalov. Za časopise je uvedla strogo vojaško cenzuro. S tem hočejo preprečiti, da ljudstvo in inozemstvo ne izve resnice.

Roparski napad na vlak v Mehiki. V Mehiki so oboroženi roparji ustavili osebni vlak, pobili mnogo potnikov in jih oropali ter vlak zažgali. Nato so odpeli lokomotivo in se z njo odpeljali.

tak volivni red. Toda mi moramo storiti vseeno vsak svojo dolžnost v polni meri. Proti sleparijam pa seveda na pristojnem mestu ne bomo molčali. Sleparji dobe svoje plačilo.

Kako na kraju, kjer je poslovalnica.

Kjer je poslovalnica Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, morajo vsi, ki delajo v obratih pod 20 delavcev, sami po glasovnice in kuverte. Ravno tako vsi, ki niso od poslovalnice oddaljeni preko 5 km. Tudi tukaj velja: kdor ne gre po kuverto in glasovnico, bodo z njo volili socialni demokratje. Torej vsak po kuverto in glasovnico.

Vedno najnovejše

voljeno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mostni trg 16

NOVICAR

d Shod Kmečke zveze v Št. Vidu nad Ljubljano se bo vršil v nedeljo 24. t. m. zjutraj po sv. maši v dvorani Ljudskega doma. Govoril bo naš poslanec g. Smodej.

d **Proglasitev blaženim.** Lavantinski škof dr. Andrej Karlin je storil v Rimu potrebne korake, da se začne akcija proglasitve škofa Antona Martina Slomška k blaženim. V kratkem se bo sestavila komisija, ki bo začela z delom.

d **Kako Žerjavov centralizem ubija.** Piše se nam: Ker sem čitatelj in naročnik »Domoljubov«, sem čital v njem članek: Davčne zadeve. Jaz pa za mojo osebo ne vem, kaj napraviti, ker sem splavar in do spomladi, to je cele 4 mesece, ne bom ničesar zaslužil, a imam ženo in 4 neprekrbljene otročiče. Zdaj pozimi moram stanovanje odslužiti, ki je tudi silno drago, a slabo. Potem pa, kadar kaj zaslužim, je prav malo. Kaj je to 30 do 35 Din na dan s takšno družino? Pomislite, da mi je obupati. In zdaj naj bi še te davke plačeval, saj nimam s čim. Kje je naša prava vlada? Vse bo šlo na kant. — V imenu več orizadetih.

d **Pri občinskih volitvah v Žužemberku,** ki so se vršile v nedeljo 10. t. m. je dobila SLS 201 glas, nasprotniki pa 83. Torej dobi SLS 18 odbornikov, nasprotniki pa 7.

d **Novi bankovci** po 5 Din pridejo v najkrajšem času v promet.

d **V Rim!** V prvih dneh septembra se bo vršila v Rimu prireditve katoliške mednarodne telovadne zveze (ki ima svoj sedež v Parizu) in pri kateri so včlanjeni tudi slovenski Orli. Če se bo zgledalo dosti udeležencev, se bo priredil poseben vlak. Na potu bi se mudili 10 dni, ogledali si bodo udeleženci poleg Rima še Assisi, kjer se obhaja letos 700 letnica sv. Frančiška in Benetke. Vsi stroški bi znašali okrog 1250 dinarjev. Natančnejši oglas še objavimo.

d **Revolucija med liberalnim učitelstvom.** Znano je, kako so vprav satansko mučili žerjavovci, ki so bili na vladi, krščansko učitelstvo, pa tudi lastno, če niso vseh hudobij, ki so jih izvrševali, že naprej odobraval. Krivice, ki so jih žerjavovci prizadevali, so bile tako grde, podle in neronsko hudobne, da se je jelo celo liberalnemu učitelstvu studiti. In res so pri obnem zboru svojega društva za ljubljansko okolico, vse Žerjavove prijatelje pometali iz odbora.

d **Novo slovensko cerkev** so blagoslovili 13. dec. 1925 v Rock Springsu v Združenih državah Amerike, je stala v našem denarju 26 milijonov kron, ki so jih plačali požrtvovalni farani sami.

d **Boj za služkinje.** Ljubljanske služkinje so verna in dobra dekleta. Zato so jih liberalci in socialisti vedno zaničevali in zmerjali s terciarkami in Marijinimi devicami. Prišle pa so volitve v Delavsko zbornico. In služkinje so pri liberalcih naenkrat postale blagorodne in zaželjene gospodične. Vsaki posebej pisarijo, naj jih obišče v njihovih pisarnah, vabijo jih na sho-

de, z Marijinimi devicami so čisto nehali, pripravljani so celo, da si sami obesijo trak okrog vrata. Volitve so pa res huda reč.

d **Vse podržaviti.** Prosvetno ministrstvo hoče pri velikem županstvu osnovati prosvetne odbore, ki bi naj snovali svoje pododbore po deželi.

d **Slava Ti, Žerjav!** Dr. Žerjav je še vedno velik oboževalec centralizma. Centralizem pa ni samo ogromno žrelo, v katerem izginjajo slovenske kmetije, temveč zna biti tudi skrajno smešen. Ko so zadnjič igrali v Št. Vidu nad Ljubljano Peterčkove poslednje sanje, so prosili ljubljansko gledališko upravo za obleko. Prejšnje čase ti je uprava proti primerni odškodnini rada in takoj postregla. Danes ne sme več, pa tudi veliki župan ne sme, ampak so Št. Vidci morali, če so hoteli dobiti škornjičke ubogega Peterčka, prositi ministra v Belgradu. In gospodje v Belgradu so dovolili škornjičke in še suknjico povrhu. — Te dni se je pa v Zemunu tik pred Belgradom zgodilo, da je burja podrli brzovajni drog, ki je padel čez železniški tir. Zadostovala bi dva delavca, ki bi v pol ure odstranila oviro in bi vlaki nemoteno vozili. Toda bilo je treba višjega dovoljenja. Pravico tako važno dovoljenje dati, pa nima niti železniško ravnateljstvo, ampak prošnja je šla na samega gospoda ministra: če se sme drog odstraniti s proge. In g. minister je tekom 12 ur dovolil, da se sme drog dvigniti. Vlaki so zopet lahko vozili. Slava ti vekovita, g. dr. Žerjav, za Tvoj centralizem!

d **Sneg** hoče menda letos dohitevi, kar je zamudil v prejšnjih zimah. Zopet ga je padlo za potrebo in še precej čez. Tudi v drugih krajih je sneg zelo visok. Celo v Rimu ga je padlo do 10 cm, česar ne pomnijo od l. 1869. Na jugu naše države so velikanski zameti, tako da je bil železniški promet marsikod ustavljen. V Belgradu je razsajal velik vihar, tako da je metala Donava do dva metra visoke valove in odnesla mnogo čolnov in vlačilcev.

d **Koliko davkov** bo prišlo po novem proračunu na Slovenijo? Po novem proračunu, ki se sedaj obravnava v finančnem odboru in za katerega glasuje vedno tudi g. Pucelj, bo prišlo na enega Slovence povprečno Din 165 neposrednega davka, na Srba v Srbiji in Črnigori pa Din 55. Dosedaj je prišlo na vsakega Slovence 131 dinarjev, torej smo se pod Radič-Pučljevo vlado srečno pririnjili za 34 Din na osebo višje, dočim je Srbija napredovala samo za 13 Din. In to imenuje Radič »seljačko« vlačo!

d **Koliko orožništva** je v Jugoslaviji? Pri nas imamo 20.000 orožnikov, 500 častnikov, 22 podpolkovnikov, 13 polkovnikov in 3 generale.

d **Po izredno nizkih cenah** prodaja vsakovrstne ostanke Oblačilnica v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

d **Blagoslov Žerjavovega** in Pučljevega centralizma. V Trbovljah odpuščajo delav-

stvo sedaj sredi zime. Pravijo, da je slaba kupčija s premogom. Radi verjamemo. Zakaj slovenske tovarne radi krivičnih davkov, ki jih zahteva centralizem, vedno bolj omejujejo svoje obrate in zato vedno manj rabijo premoga. Delavci, pojdite se zahvaliti dr. Žerjavu in Puclju.

d **Mednarodni evharistični kongres** so bo vršil letos v Čikagi (Amerika). Tudi ondotni Slovenci se ga bodo številno udeležili ter bodo ob tej priliki priredili vse-slovenski katoliški shod. Iz domovine bosta šla na kongres ljubljanski in lavantinski škof. Amerikanski Slovenci pričakujejo tudi še druge odlične Slovence iz domovine.

d **Za evharistični kongres** v Čikagi bodo morali prirediti ogromne prostore za zborovanja in manifestacije. Vse to bo stalo na desetisoče dolarjev in vendar bodo po shodu morali vse podreti. Za slovenske katoliške in evharistične shode bodo v prihodnje vsi taki stroški odpadli, ker bo že sezidan Orlovski stadion, največji spomenik slovenskega katoliškega prosvetnega dela. Vsak katoliški Slovenec lahko prispeva z nekaj opekami s tem, da kupi srečko orlovskega stadiona. Stane 10 dinarjev.

d **Orlovski odsek Krakovo-Trnovo** je dosedaj prodal 100 srečk loterije za orlovski Stadion.

d **Nov kovan drobiž.** V kratkem pride v promet za 40 milijonov kovanega drobiža, največ novcev po 50 in 25 par. Bo vsaj ta umazani papir, ki ga imamo menda samo še v naši državi, izginil. Že sedaj kroži zelo malo papirnatih dinarjev med ljudi.

d **900.000 dinarjev** zahteva vojni minister samo za zgraditev 5 smodnišnic v Srbiji.

d **Dolgoletno službovanje.** Gosp. Karol Ažman, delovodja valjarne in tovar. Kranjske industr. družbe na Jesenicah je dne 10. januarja slavil 50 letnico svojega službovanja v tej tovarni.

d **Umrl** je v Domžalah po dolgi bolezni znani tovarnar g. Franc Cerar, daleč naokoli poznan in spoštovan mož, ki je mnogo deloval v javnem življenju ter si svojo pridnostjo, podjetnostjo in nadarjenostjo Domžalam veliko koristil. Bil je tudi vedno med prvimi vrstami SLS, ki je z njim veliko izgubila. Svetila mu večna luč!

d **Smrt kot posledica revščine.** V petek zjutraj so našli v Celju v bornem stanovanju mrtvo približno pedeset let staro služkinjo Elizabeto Kristajn. Imenovana je živel v veliki revščini in ni mogla dobiti nikake stalne službe. Živela je samo od priličnega dela in se udinjala raznim strankam na kratka opravila, najraje proti prehrani. Tako je imela neko tako stranko-dobrotnico, ki ji je dajala vsaki dan obed. Ko ni prišla v petek, kakor običajno, po vsakdanjo juho, se je to družini zdelo sumljivo in šli so pogledat na njeno stanovanje, kjer so jo pa našli ležati na tleh oblečeno in mrtvo. Ubožica je gotovo zjutraj vstala z namenom, da pojde na delo, a sestrašana in onemogla je padla na tla in za večno zaspa.

d **Smrtna nesreča.** Iz Strug se nam poroča: Smrtno se je ponesrečil v gozdu dne 4. t. Jožef Francelj, p. d. Podulčar iz vasi Raplovo. Pri sekanju mu je padlo

drevo tako nesrečno na nogo, da mu jo je isto pod kolenom zlomilo. Odpeljali so ga takoj v deželno bolnišnico v Ljubljano, kjer je dne 5. januarja umrl. Bil je star 28 let. N. v m. p.]

d Usodna božična pot na Triglav. Na božični dan zjutraj sta odrinila dva ljubljanska turista Brandtner in trg. sotrudnik Anton Skrajnar čez kot na Triglav. Ko sta prišla do Staničeve kočice, kjer sta prenočila na prostem v snegu in burji. Ključa od kočice nista imela. Naslednji dan sta se vsa premražena vrnila v Mojstrano, Skrajnarju so zmrznili prsti na nogah, tako da so jih v deželni bolnici morali odrezati.

d Smrtna nesreča v planinah! V Solčavi se je dne 10. t. m. ob 11. dopoldne podal v gore, tako imenovano »Gmajno« (1550 m) z nevarnimi prepadi, domačin, 17letni Rudolf Poličnik. Napotil se je, da pregleda nastavljen pastir za kune. Sel je sam brez derez. Prišel je približno ob 1. popoldne na vrh »Gmajno« na kamenito drvo, se opotekel ter letel po kamenju. Pri tem se je ranil na križu do kosti. Ustavil se je sredi drve ter se privlekel do bližnjega drevesa, tam sedel in čakal pomoči in svoje žalostne usode. Proti večeru je pričelo snéžiti, mráz je postal hujši in v temni noči, sam v visoki planini, je brez tolažbe in pomoči zdihtel, zmrznul.

d Zrtev hoje po železniški progi. Nevarno je hoditi po navadni železniški progi, še bolj nevarna pa je hoja po dvotirni železniški progi. Pripetilo se je namreč že večkrat tujcem in tudi že lastnim uslužbencem, da so se ognili vlakom, ki je pripeljal po enem tiru, na drugi tir, v dobri veri, da je drugi tir prost. Baš v tistem hipu pa je pridrvel vlak še po drugem tiru, ker se vlaki križajo na dvotirnih progah tudi na odprti progi, in je povozil neprevidnega ponesrečenca. Podobno se je zgodilo na železniškem tiru v bližini čuvajnice neki Mariji Domicévi, soprogi stroj. ključavničarja iz zagrebške okolice, ki je pristojna po možu v Kamnik. Žena se je hotela izogniti tovornemu vlakom in je skočila na drugi tir. V istem hipu pa je pripeljal po drugem tiru brzovlak, ki jo je pograbil. Stroj je ženo popolnoma razpolovil. Žena zapuša dve hčerki, ena je v Ameriki, druga pa je omožena v Zagrebu.

d Najdeno truplo. V soboto dne 9. januarja so našli v Rimskih toplicah nasproti tovarne podpetnikov pri izlivu Gračnice v Savinji mrtvo truplo že nad mesec dni pogrešanega sina hudojamskega paznika Povšeta iz Trnovega pri sv. Jedertu. Rajni je bil star približno 21 let. Ni znano, ali gre za umor ali samoumor.

d Nič ni tako skrito, da ne bi bilo kdaj očito. Leta 1920 so našli v nekem gozdu v okolici Sv. Benedikta v Slov. goricah mrtvo moško truplo, ki ga niso mogli spoznati. Poznalo pa se je, da ni bil ubit na mestu temveč tja zavlečen. Vse preiskave so ostale brezuspešne. Nekaj prič je trdilo, da so videle tisto noč pred neko hišo, kako so nakladali na voz nekaj črnega, človeku podobnega. Dotični pa so trdili, da so nalagali prešiča. Sedaj so orožniki začeli na novo preiskavati ter so ugotovili da pred hišo niso nalagali prešiča, temveč črno oblečeno stvar človeku podobno.

d Dijaška loterija. Vse razprodajalce naših srečk kakor tudi tiste, ki smo jim poslali srečke v nakup, vljudno prosimo, da pošljejo denar in nerazprodane srečke odboru D. P. D. v Ljubljano, Miklošičeva cesta 5, vsaj do 24. t. m. Srečk, ki bi nosile na ovojni poznejši poštni datum, kot 24. januarja, namreč ne smemo več sprejeti in se bodo smatrale za kupljene od tistega, ki jih ne bi pravočasno poslal. Do 24. t. m. neplačane srečke so za zrebanje neveljavne. — Odbor D. P. D.

d Naša dekleta v Zagrebu morajo res biti zelo zapuščena. Vedno se kaj bere o njih. Sedaj zopet čitamo, da se je vrgla z balkona II. nadstropja 15 letna Marija Brglez s Štajerskega. Obvisela je težko ranjena na balkonu I. nadstropja. Osumili so jo namreč, da je ukradla zlat ščipalnik ter so ji grozili s policijo.

d Sod vina ga je ubil. Mlad delavec Franc Korošec je valil v klet vinskega trgovca Fr. Glinška v Mariboru sod vina. Ker ni čahal na pomoč in je hotel sam opraviti, ga je sod spravil iz ravnotežja, da je omahnil vznak. Sod se je zvalil preko njega in ga tako težko sunil, da je, četudi takoj prepeljan v bolnico, vsled težkih poškodb umrl.

d Žalostna svatovščina. Zenin Pera Savič v Višnjevu v Hercegovini je poslal svate po nevesto. Ko so se vračali na ženinov dom, je pijani svatovski drug Nikola začel streljati z revolverjem in bil pri tem takó neroden, da je težko ranil nevesto in ubil enega konja.

d Nevarna razbojniška trojica. Že okoli Božiča so se pojavili v okolici Čakovca trije nevarni postopači, ki imajo na vesti že večje število predrznih vlomov in tatvin. Prvi Ivan Valašič je znan kot nevaren ropar in vlomilec pod imenom »Vani«. Njegov tovariš je neki Pavel Germek iz Gor. Bistrice, ki se potepa že od l. 1922. kot vojni begunec in ki ima gotovo že tudi več grehov na vesti. Tretji tovariš pa je še komaj 22 letni Janez Skuhala, doma iz ptujske okolice. Vsi trije so dobro oboorjeni s pištolami in noži. Pri enem so videli tudi vojaško karabinko. Zadržni vlom so izvršili ti nevarni tovariši pri posestni Muraju pri Sv. Jurju pri Čakovcu. Odnegli so razno obleko, obutev in perilo, zlato žepno uro, srebrno dozo, pištolo sistema »Frommer« in več drugih vrednosti v skupnem znesku blizu 70.000 Din. Vse zasledovanje predrzne roparske trojice, ki je na sumu, da je ubila tudi orožniškega narednika iz Orehovice, je bilo dosedaj brezuspešno. Marsikateri so jih videli na več krajih v okolici skupaj in posamezno, vendar si jih ljudje ne upajo prijeti, orožnikom pa se znajo vedno izmuzniti.

d Nevaren požigalec je v okolici Kamnice pri Mariboru. Tekom enega leta je v bližini Kamnice 6 posestnikom pogorelo 11 poslopij. 11. januarja je zaniel gospodarsko poslopje g. župnika Božička. Orožniki požigalca še niso mogli izslediti.

d Človeška starost se daljša. Zdravnik neke velike ameriške zavarovalnice je dognal, da so še l. 1850. dosegli ljudje starost drug k drugemu samo 40 let, danes pa je povprečna človeška starost že 58 let. Zdravnik pravi, da bomo v bodočnosti Nadaljevanje glej v naslednjem stolpcu pod črto.

POLITIČNI ZAPISKI

p Finančni odbor v Belgradu še vedno pretresa proračun. Naša dva zastopnika poslanca dr. Kulovec in Pušenjak se krepko potegujeta za Slovence. Obravnavali so proračun finančnega ministra. Pri tem je poslanec Pušenjak ostro prijemal finančnega ministra, da ne predloži zakona o izjedenanju davkov, ki ga obetajo že pet let, a ga danes finančni minister niti ne omenja. Poslanec dr. Kulovec je zopet ostro nastopal proti zanemarjanju Slovenije: Slovenija vse da in nič ne dobi. Pri proračunu poštne ministra sta naša dva poslanca ministra prijemala radi vedno slabših poštних razmer v Sloveniji, dasi pošta v Sloveniji prinaša državi največ dobička. Pri proračunu notranjega ministra je ugotovil poslanec Pušenjak, da znašajo samo stroški za orožništvo dvakrat več kot je določeno za kmetijstvo. To pa zato, ker je vse polno višjih orožniških častnikov, ki stanejo silno veliko. Za dispozijski fond notranjega ministra (to je denar, ki ga minister lahko poljubno uporablja, ne da bi moral polagati račun) je določenih 10 milijonov dinarjev! Dr. Kulovec je ob tej priliki govoril o zatiranju slovenske občinske avtonomije. Pri proračunu za pravosodje je dr. Kulovec nastopal proti pristranskemu delovanju državnih pravnih. Zelo obširno je gra-

dosegli povprečno starost 70 let. Na ta način bomo morali imeti mnogo stoletnikov.

d Čudna bolezen. Zdravniki v Štokholmu opazujejo čudnega bolnika 11 letnega dečka, ki poje velikanske količine papirja. Pogoltno pohlepno in nemudoma vsak časopis, knjigo, pismo in slično, ki mu pridejo pred oči. Ta papirnati tek je neverjetno velik: nekega dne je pojedel deček n. pr. samo za zajutrek žepno izdajo sv. pisma in dva časopisa. Sicer pa poje deček ravno toliko živil, kakor vsak zdrav otrok. Tehta neverjetno veliko, 60 kg, in sijajno izgleda. Noben opazovalec še ni rešil čudne uganke.

d Pevec. S številko 11/12, ki smo jo pravkar prejeli, je dovršil »Pevec« peto leto svojega obstoja. V uvodnem članku in ob petletnici govori A. Dolinar o namenu, ki si ga je zastavil list ob svoji ustanovitvi in podaja kratek pregled, kako je vršil svojo nalogo. Cilj mu je: biti v vseh člankih praktičen in poljuden, premostiti tisti prepad, ki zija med ljudstvom in glasbenim razvojem, muzikalno umetnost logično, po stopnjah zanesti med narod, je tolmačiti, buditi zanimanje in ljubezen do nje: skratka, jo popularizirati. Hoče torej biti pravi ljudski list, ki nudi teorijo in prakso v ličnih pevskih prilogah. List priporočamo in želimo, da bi se kar najbolj razširil po slovenski domovini in izven nje. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7, in stane letno 30 Din. Kakor sporoča uprava, izide prva številka za leto 1926. začetkom februarja.

jal dr. Kulovec politiko zunanjega ministra, ki trpi, da Italijani in Nemci tako zelo preganjajo Slovence in Hrvate v zaslužnem ozemlju, da se zunanji minister nič ne briga za usodo naših vojnih ujetnikov, ki so še vedno v Rusiji in da prav nič ne skrbi za naše izseljence v Ameriki in drugod. Pri proračunu za ministarstvo ver se je zopet pokazalo, kako vlada zapostavlja katoličane. Dočim pride na vsakega pravoslavnega v državi 14 Din izdatkov, da država za vsakega katoličana, kar se njegove vere tiče, samo 8 Din.

p Slovenske kmetije jemljejo konec. Ljudstvo ne zmore več ogromnih davkov, dolgovi se množe, konkurzi in prisilne prodaje se napovedujejo vedno bolj, rešitve pa ni videti. Radič in Pucelj, ki sta v vladi oziroma v vladni stranki, sta čisto brez vsake moči. Pucelj mora glasovati celo proti lastnim predlogom. To je prokletstvo Žerjavovega in Puceljevega centralizma: Slovenec v Belgradu nikdar ne bo nič pomenil — edina rešitev: avtonomija, samostojnost v davkih, denarju, gospodarstvu, prosveti in upravi. Po Žerjavovi in Puceljevi zaslugi je danes Slovenec pravi gospodarski suženj.

p Pačić se zdravi v inozemstvu, država doma pa propada. To pa zato, ker je centralizem dal Pačiću vso in edino moč.

p Nova hrvatska stranka. Poslanci, ki so bili preje z Radičem, pa z njegovo vratolomno politiko nečejo več imeti opravka, so osnovali novo stranko, ki se imenuje Hrvatska federalistična kmetijska stranka. Predsednik stranke je poslanec dr. Lorković.

p Finančni minister dr. Stojadinović je došel v Ameriko, da uredi tamkaj zadevo glede naših dolgov.

p Pribičević je imel v nedeljo shod v Ljubljani. Prišlo je zelo veliko ljudstva, ki je hotelo osebno poznati tega zagrizenega centralista. Pribičević je izjavil, da bi brez njegove stranke (katere vodi sta on in dr. Žerjav), nikdar ne prišlo do centralizma. Potem je pa takoj — da bi se prikupil poslušalcem — začel hvalisati avtonomijo.

p Radičeva stranka po Hrvatskem silno hitro propada. Kmetje so začeli obupavati nad uspehom Radičeve politike, ki ne prinaša nobenih davčnih olajšav, pač pa večja davčna bremena. Hrvatska ljudska stranka in federalistična stranka izrabljata to razpoloženje in pridno agitirata med ljudstvom.

p Za našega poslanika pri papežu bo imenovan najbrže znani pravoslavni duhovnik, bivši minister za vere dr. Janić. Kakor znano, je morala naša vlada dosejanega poslanika dr. Smodlako odpoklicati, ker je v zadevi zavoda sv. Hieronima zelo nerodno in žaljivo za papeža nastopal.

ZAHVALA. Ob priliki smrti dragoga nam pokojnika, sina, brata in sorodnika, gospoda

Jožeta Križnik

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na ta ali oni način izkazali blagopokojniku zadnjo čast in ga v tako obilnem številu spremili k večnemu počitku.

ZALUJOČI OSTALI

40^{0/0} popusta 40^{0/0}

ELEKTR. MOTORJI, 3letno jamstvo. ELEKTRO COMP., LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 23.

PO DOMOVINI

ŠENČUR PRI KRANJU.

(Orožniška postaja.)

Zadnje čase se je razširila vest, da namerava vlija orožniška oblast ukiniti tukajšnje orožniške postaje in sate orožniške čete v Kranju sratno povečati. In ta vest — kot smo se pripravili — odgovarja resnici. Zakaj ta namera? Morda sato, ker vzdrževanje tukajšnje orožniške postaje preveč stane! Zakaj pa je pri nas take močna četa: trije do štiri, da vršnih še celo do 5 orožnikov. Saj za Šenčurske občne popolnoma zadostujeta 2 orožnika. Bros njih pa tudi ne moremo biti. Naj se zgodi kaka nerednost, ali boš hitel v Kranj po orožniško pomoč, ki bo — če bo sploh prišla — vedno prepozna! Treba je le nekoliko tresno previdnosti in tudi za Šenčur se bosta lahko plačevala 2 orožnika, saj nam davčna oblast ne prisraka, ampak nas prav dobro navija! — Gotovo se bo po potem orožniška četa v Kranju postenila iz bode potem manjše čete okrog patrolirale. Seveda vse je treba centralizirati! Kranj ima se svoje potrebe še itak dovolj orožnikov; za nadstiranje rest — da bo ja vsake »desetec« vsoil, se jih pa menda tudi ne zabi težko, da bi bilo treba dodatno orožniške čete pomeniti. Da hi pa kar v štiri okrog patrolirali — je pa nesmisel! Saj nismo na Balkanu, kjer si po dva orožnika radi varnosti šivljence ne upata na doleto, ampak sme v Sloveniji, kjer je šiviljenjska varnost še na precej visoki stopinji! Sicer je gospod narodni poslanec Brodar posredoval pri pristojni oblasti glede ukinitve iz na nas je obljubil, da se ta namera ne bo uresničila, pa se le bojimo, da ostala ta obljuba samo je na papirju. Mislimo, da po vsej pravici smemo zahtevati, da ostane varnostna straha v domači obliki, saj od denarja, ki ga istrjara iz nas davčna oblast, se dobimo itak niti drobtinice nazaj!

FARA PRI KOSTELU.

(Društveno življenje.)

Na sv. Štefana dan nam je naše kat. prosv. društvo po dolgem času zopet napravilo lepo prireditve. V novem, zelo pripravnem prostoru ima sedaj tudi stalen gledališki oder, ki ga je postavil popolnoma brezplačno član društva, za vse dobro vneli g. Miha Jurkovič, Slavskilaz. Oder je lično napravljen; kras dvorane. — Spored prireditve je bil zelo srečno izbran. Petje pod spretnim vodstvom g. Leo Majetiča je bilo zelo lepo.

Obenem omenjamo, da se društveni pevski zbor tudi zelo lepo udeležuje v cerkvi. Igra, igrana v splošno zadovoljnost. Dvorana prenapolnjena. Veseli nas, da se je društvo s toliko vnojem poprijelo dela. Upamo, da prav kmalu pride do svojega cilja, do društv. doma. Spomladi že misli začeti z zidanjem. Okoli 60.000 kron že ima; potrebni les je že ves obljubljen. Posebno Prifarci in Slavčani kar tekmujejo med seboj. Dne 6. t. m. je bilo društvo brzojavno povabljeno oziroma naprošeno iz Delnic od bratov Hrvatov, naj bi prišlo tudi k njim pokazati svojo umetnost. Društvo se je temu rado odzvalo iz kulturnih pa tudi gmočnih ozirih. Igralci pod vodstvom režiserja (dr. podpredsednika) so se kar peš odpravili v tri ure oddaljene Delnice; potrebne stvari so naložili na voz in vse je bilo takoj v obratu. V Delnicah so napravili Hrvatje prisrčen sprejem z godbo in g. beležnikom na čelu. Predstava se je vršila v nabitopolni dvorani hotela »Cividini«. Celo iz Sušaka je bilo opaziti precej gostov, med drugimi tudi župana Kučiča. Vse je z zanimanjem sledilo igri, izrazitim slovenskim običajem itd. Kritika se je zelo pohvalno izrekla.

Ljudstvo je zelo navdušeno za Mar. vrtec, ki se je ustanovil te dni. Naša Mar. družba praznaje letos svojo 25letnico. V proslavo je na sporedu tudi igra: »Goslarica«, ki jo bodo igrali članice Mar. družbe v društvenih prostorih.

Dne 15. decembra lanskega leta smo ustanovili gasilno društvo v Fari. Za predsednika je bil izvoljen Jakob Marič iz Vrha, za podpredsednika pa Jože Obravnič iz Krkova.

Društvo ima že 16 članov. Tako imamo še dva gasilni društvi, eno v Vasi drugo v Fari.

TREBELNO.

K nesreči dobim brzojavsko »Jutro« v roke, pa najdem dopis iz Trebelnega. Kol najdem debelo laž, na kar se mora odgovoriti. Dotika se bivšega g. kaplana, ki je šel od nas 1. decembra in pravi, da je bil pri nas dolgih 7 let. Ubogo »Jutro« zaspano! Saj vendar ve pri nas vsak otrok, da je bil g. kaplan pri nas 9 let in 4 mesece. »Jutro« laže, da smo se pošteno oddahnili. Liberalni zagrizenci seveda, kar je pa dobrih in poštenih Trebeljanov, in to je ogromna večina, se pa nismo oddahnili! Ter po gospodu še vedno žalujemo.

DOBREPOLJE.

(Naši radičevci.)

V nedeljo dne 10. 1. 1926 bi se imel pri nas vršiti javen shod samostojneve ali bolje radičevcev. Dvakrat je »Katholiki list« vedel na ta shod in zauspniki se celih 14 dni privedno agitirali za obilno udeležbo, da, celo med mamo in po mami so nekateri hoteli okrog Berdavsvove hiše, da tje vjamo kakoga kralja, pa resnici na ljubo moramo konstatirati, da vsa udeležba z našimi pristaji vrad ni presagala niti udeležbe njihovih zauspniki ostanikov. In sedaj? — »Pucelj se pride. To pa ni lepo. Pred 5 leti je bil zadnji pri nas na javnem shodu in sedaj je obljubil, pa ga ni.« To je pa res čudno, kajne, možič G. Pucelj vam ni še nikdar ničesar obljubil in če je kaj obljubil, je tudi gotovo dosegal — izpolnil. »Možiče pa pride kdo drugi.« — Čakali so, pa ne vem, če se koga dočakali. Omeniti bi bilo treba še marsikaj lepega, pa za sedaj raje molčimo in povemo le to, da je pri nas prav lahko poznati ljudi, ki so samostojneži, zemljoradniki, radičevci, avtonomisti, centralisti, republikanci, federalisti in zopet centralisti, in tudi take ljudi je lahko poznati, ki so »poštenjaki«, koristolovci, izkoriščevalci, brezbožneži, »verni kristjani« in Bog zna, kaj še vse.

IZ ŽIROV.

(Razno.)

Čudno je, da se na žirovskem poštnem uradu več računa pri odpošiljanju zabojev s čevlji kot je označeno v raznih tarifnih tabelah od 1. januarja 1925. Ali je krivda na v javnost napačno izdanih tabelah, ali pa na napačnem postopanju poštnega uslužbenstva na žirovski pošti. Treba bi bilo jasnosti, da ne bo brezpotrebne vzemirjenja zaradi še itak previske poštnine. — Na Silvestrov večer je bila v »Katholickem domu« običajna Silvestrova prireditve z veseligrjo »Pri belem konjčku«, ki je udeležencem v nabitopolni dvorani nudila prav obilo zabave. Vsesokoj je prireditve lepo uspela. — Vsako delo pa rodi protidelo; tako tudi tukaj. Sokoli namreč že več let poskušajo s protiprireditvijo odvrniti poštno ljudi od našega »Doma« v svojo g. tudi na ta večer, dasiravno imajo z ena štefanovo zvečer svojo prireditve. Da brez plesa nobena njihova prireditve ne uspe, je jasno. Seveda vse s kulturno vzgojnega stališča. Za letos pa so pripravili še neslano in pohnišljivo igro »Vdovo Rošinko«, ki je ob prvi uprizoritvi privabila veliko »širbca«, ob drugi, na Silvestrovo, pa le take ljudi, ki na večno moralo prav malo držijo. Človek se sodi po delu! — Na novega leta večer ob 19. uri smo čutili močne potresne sunka, ki so se v manjših presledkih obnavljali. — Glede neznanosti obmejnih razmer se morda kmalu kaj oglasimo.

DOB.

(Razno.)

V nedeljo 10. januarja je imel g. poslanec Klemenčar pri nas shod, na katerem nam je v enournem govoru lepo razložil pomen volitev v Delavsko zbornico. Škoda le, da shoda niso poprej razglasili med ljudi, ker jih je le malo vedelo, da pride gospod poslanec. Delavska zbornica pa na

smo zanimati samo tistih poldrugsto naših delavcev, ampak tudi kmečke družine. Kako redki so, ki bi se mogli preživljati samo z obdelovanjem zemlje. Treba je, da gredo družinski člani po fovanah in si tam iščejo kruha. Kako važno je zato, da Delavska zbornica brani zakone, dane v zaščito delavcev in polagoma uvede tudi zavarovanje za starost in onemoglost. — Čudne navade ima vojaška oblast, da nam kar sredi leta pokliče kol. upravitelja g. Mayerja na enomesečno vojaško službovanje. Pravijo, da je za ta čas imenovana neka uditeljica, a ni je od nikoder. Kje je pa naš solaki svet in kaj dela, da k vsemu temu molči? Ali je samo zato, da dela proračune? — V hranilnici bremo razglas, da se sedaj obrestuje hranilnice vloge po 5%, posojila pa da e po 7%. Uradne ure so pa samo ob petkih od 10 do 11 in ob nedeljah od 11 do 12 popoldne.

TREBNJE.

(Za katoliški dom.)

Pri nas se pripravljamo za zgradbo katoliškega doma. Razmere so nas prisilile, da ne smemo več odlašati. Za delo je poprijel vneti in delavni g. kaplan Flašnik. Zdaj nabira gospod. prostovoljne darove v denarju ali blagu. Vsako nedeljo obišče nekaj vasi v Istri, potrika na vsaka vrata in toliko časa pogovarja in prosi, da se odpro zarjavele blaginje. Po nekod gre težko in je treba velikega moštra v besedi, da pridobi trdega občana za lepo idejo. Ko bo pa Dom erkrat stal, bomo pa z zadovoljenjem in ponosom gledali nanj. Mladi svet komaj čaka tiste ure. Bog, daj blagoslova in mnogih dobrih sreč! A. N.

BUCKA.

(Razno.)

V zadnjem delu sem omenil, kako malo zanimanja je pri nas za javno življenje. Da mi ne bo oporekal, čes, da sem pretraval, naj navedem prav iz zadnjih dni dva slučaja, ki sta posebno značilna. — Na novega leta dan bi se bil moral vršiti občni zbor tukašnje podružnice Kmetijske

družbe. Občni zbor pa je bil preložen na naslednjo nedeljo, ker se je gotovim krogom pri podružnici zdel važnejši — lov. Tudi v nedeljo so že itak maloštevilni člani pokazali več smisla za lov, kakor pa za svojo stanovsko strokovno organizacijo. — V torek 5. januarja pa je hotel naš gospod poslanec prirediti gospodarsko političen tečaj. Tudi tu niso ljudje pokazali nobenega smisla za dobro stvar. Res je pa tudi, da je bil tečaj pomanjkljivo razglašen in ni bilo zanj skoraj nobene agitacije. Tudi po mojem mnenju ni primerno za naše razmere prirediti take sestanke na delavnih, kar je tudi med vzroki nepovoljnega uspeha. — Umrl je v torek 5. t. m. na Cepu France Selak, pos. sin, star 30 let. Bolehal je ves čas po vojni na posledicah bolezni, ki si jo je nakopal v voj. službi. N. v. m. p.

TREBNJE.

(Letna bilanca.)

Župnija sicer ni nobena posvetna ustanova, a vendar tudi o njej lahko naredimo koncem leta bilanco, duhovno bilanco, v kateri se vidijo »aktivna«, to je dobre strani duhovnega življenja, a tudi »pasivna«, to je slabe strani župnije. Kratka bilanca trebanjske iare za leto 1925. je sledeča: V letu 1925. je bilo v župniji obhajil 39.820. Od leta 1924. smo napredovali za 2013 obhajil. Med nekimi 4000 prebivalci naše župnije je blizu 40.000 obhajil se zadovoljivo števalo. Po deset obhajil bi prišlo na leto na vsakega trebanjca. Če odštejemo otroke in tiste, ki niso več živi udje sv. Cerkev, potem bi prihajalo na vsakega vernika letno 15 obhajil. Če bomo napredovali, bo lepo števalo! Posebno moške in fantje naj bi še bolj napolnjevali obhajilno mizo. Vsa čast tistim! — V našo iaro hodi tudi precejšno število cerkvenih in nabožnih listov. To je dobro znamenje. Vsaka številka dobrega človeka je mogočen pridigar h krščanski življenju. Bogoljubov prihal 215, Glasnika Srca Jez. 36, Cvetja 43. Od drugih listov je »Domoljub« 200, »Slovenca« 10, »Vrtica« 20, »Angelčka« 60,

Mohorjevih knjig 85. Glasnika Srca Jez. je veliko premalo. V Iari je posvečenih 400 družin božje u Srca in samo 36 Glasnikov! Tudi Mohorjevih knjig mora biti več. — To je na kratko naša bilanca! Mnogo dobrega, a tudi precej slabega. Skrbimo za naprej, da dobro raste, slabo pa naj se manjša.

Št. GOTARD PRI TROJANAH.

(Občni zbor Prosvešnega društva.)

Dne 10. januarja je imelo slov. kat. izobraževalno društvo svoj občni zbor. Predsednik Franc Kralj otvoril občni zbor, pozdravi vse navzoče in z večjim ugotovi, da je udeležba večja kot navadno, znamenje, da se je zanimanje za društvo povečalo. Iz poročil odbornikov je razvidno, da šteje društvo 102 člana — 37 moških in 65 ženskih članov. Imelo je 3 seje in 2 predstavi. Poslovala je tudi knjižnica, ki šteje 160 knjig, katere so člani pridno prebirali. Občni zbor je sprejel soglasno spremembo pravil. V bodoče se bo društvo imenovalo Katoliško prosvetno društvo, pravila so pa v glavnem podobna prvotnim. Pri službah se je določila članarina letno 4 Din. Nato je govoril g. župnik Franc Plajšar o potrebi in pomenu izobraževalnega dela v današnjih dneh in podal podrobne nasvete, kako naj bi se društvo poučilo. Navzoči so njegova izvajanja odobrvali. Novo izvršilni odbor je sledeč: Franc Kralj, predsednik; Franc Plajšar, podpredsednik; Marija Kovač, tajnica, njen namestnik Franc Štrban; Gašper Cukjati, blagajnik, njegov namestnik Anton Fermež; Ana Vresk, knjižničarka, namestnik Alojz Skok. — Za predpust se pripravlja zanimiva burka »Lampacij Vagabund«.

PREDOSLJE.

(Razsvetljava v cerkvi.)

Že od lanskih hinkosti imamo elektrika v cerkvi, pa smo še v zadnjem adventu in božičnih praznikih spoznali, kako imenitno nam jo razsvetljuje in krasl. Delo je izvršeno po načrtu našega g. župnika Ignacija Zupanca. Luči so samo ob straneh; tako je cerkev popolnoma enakomerno razsvetljena. Na lestenicah so ostale sveče, da imamo različno luč. Tudi v oltarjih ni čaršic, a čimer je ustrezno cerkvenim predpisom in s čimer smo od kraja zadovoljni. In da je veliki oltar res videti kot svetle hiše božje, kar tudi je, ga razsvetljuje izpod stropa dva skrita reflektorja, ki zlasti v mraku silno dobro vrata svojo službo. — Način izpeljave je nekaj edinega v naših krajih, nekaj zelo posrečenega, nekaj prvovrstnega, kakor so se izrazili strokovniki v takih rečeh (msgr. Dostal, dr. Kimovec i. dr.). Tako je doslej lepa cerkev dobila zopet nov koristen okras, ki bo nam faranom gotovo zelo pripomogel do kar najslovesnejšega praznovanja stoletnice posvečevanja naše farne cerkve letošnjo jesen.

DRAŽGOŠE.

Ob novem letu je prihitel k nam naš neuorin poslanec Brodar. Ni se strahil ne zimskega časa in pota. Podal nam je sliko velike borbe naših poslarcev zoper škodljivi centrazem: avtonomija je naše geslo in od tega ne bodo odstopili. — Preteklo nedeljo so nas obiskali igralci seškega odra in uprizorili igro: »Upor zakorcev«. Hvala jim! Tako se goji slik z ljubitelji krščanske prosvete.

STRAŽIŠČE PRI KRANJU.

(Prireditelj.)

Izobraževalno društvo Šmartin pri Kranju je gostovalo v Kranju dne 9. in 10. t. m. z res lepo in jedrnatno igro »Bela vrtnica«. Igralci, kakor tudi igralke so svoje vloge izborno pogodile. Vsa čast! Enako nas je preenetli mladi zbor tamburašev, katerega zelo sretno vodi g. Fr. Kovačič, šmartinski organist. Igralci in tamburaši so želi splošno priznanje.

PREDOSLJE.

(Skiopično predavanje.)

V nedeljo dne 24. jan. popoldne po litanijah bo v dvorani zopet prireditelj G. vseuč. prof. dr. A. Svoj nas bo s skiopičnimi slikami popeljal na Rusko v čase grozne lakote, preganjanja krščanstva in podobno. Ker so take prilike po delih silno redke, zato gotovo vsak k tej prireditvi!

Poslušaj,
hebeca moja!

Da je perilo lepa bleščeče in ima prijeten vonj, se mora prali vedno le z »GAZELA« milom, ki je najboljši domači izdelek.

GAZELA MILO

GOSPODAR

Občni zbor Sadjarskega in vrtarskega društva za Slovenijo.

Občni zbor tega društva se je vršil v sredo 6. t. m. v dvorani Kmetijski družbe v Ljubljani. Udeležilo se ga je razen odbora in nekaterih drugih članov še okrog 80 delegatov podružnic iz cele Slovenije. Zborovanje je otvoril dosedanji predsednik tega društva, kmet. svetnik Rohrman, ki je primerno orisal pomen in delovanje tega za Slovenijo tako važnega društva. Pri tej priliki se je spomnil Nj. Vel. kralja Aleksandra, kateremu so prisotni zaklicali trikratni »Slava«. Omenil je tudi umrlega, zelo agilnega odbornika Koširja. Društveni tajnik g. nadzornik Škulj je podrobno poročal o delovanju društva v minulem letu in povdarjal, da je štele 4743 članov, torej za okrog 800 več nego 1924. I. Podružnic je bilo 53. Sedaj se jih pa snuje še 35 po raznih krajih Slovenije. Podružnice so v minulem letu priredile 7 poučnih predavanj in 29 eno- in dvodnevnih tečajev o sadjarstvu in vrtarstvu, ki jih je vodilo 36 predavateljev.

Društvo je tudi v tem letu izdajalo svoje glasilo »Sadjar in vrtar«, ki je izšlo v 12 številkah po 8000 izvodov. Želja po razširjenju lista tudi na vinarsko stroko se saenkrate ne more upoštevati, ker je za to največ potrebna sprememba dosedanjih društvenih pravil. Podružnici v Novem mestu in v Središču ob Dravi sta priredili v minulem letu sadni razstavi, ki sta se prav dobro obnesli. Ob priliki razstave v Novem mestu se je vršilo tudi zborovanje sadjarskih veščakov, na katerem so se določile smernice za pospeševanje sadne trgovine. Društvo je tudi izposlovalo brezplačno prevažanje sadnega drevja po železnici za društvo in člane, ki naročajo drevesa iz državnih nasadov. — Oktobra meseca minulega leta je društvo poslalo prof. Priola na Holandsko, da prouči odbiranje in vkladanje sadja po ameriškem načinu. — Društveno poslovanje je bilo jako živahno.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal g. prof. Verbič, je razvidno, da je imelo društvo v letu 1925. 155.010 Din dohodkov in 137.432 Din izdatkov. Preostanek znaša 17.578 Din, čisto premoženje pa 39.164 Din. Dohodke so tvorile članarine, vladne državne podpore ter nekoliko tudi lastni blagovni promet.

Po daljši debati se je razdelila Slovenija v štiri društvena okrožja s pododbori, in sicer Ljubljano, Novo mesto, Celje in Maribor. S tem se pritegnejo vsi odborniki, raztreseni po Sloveniji, k uspešnejšemu delovanju. Za tekoče leto je bil izvoljen sledeči odbor: Načelstvo V. Rohrman za predsednika, Andrej Žmavc za I. podpredsednika in M. Humeč za II. podpredsednika, A. Škulj za tajnika in I. Verbič za blagajnika. Odborniki za ljubljansko okrožje: Fr. Bombač, Fr. Črnagoj, inž. R. Lah, Fr. Lovreč; za novomeški okraj: B. Skalicky, Fr. Šapel, C. Jeglič; za celjski okraj: M. Lev-

stik, Fr. Goričan, Fr. Plesec, inž. V. Petkovšek; za mariborski okraj: I. Priol, dr. A. Kronvogel, I. Zupanc in I. Močnik. Soglasno se sklene, da se občni zbor za leto 1926. vrši v Novem mestu.

Sledila je razprava o raznih predlogih glavnega odbora in podružnic. Nato je g. prof. Priol podal podrobno poročilo o svojem potovanju po Holandskem, kjer je proučeval odbiro in vkladanje sadja po ameriškem načinu. Zborovanje, ki je podalo lepo sliko o delovanju tega društva, se je zaključilo ob 2 popoldne.

Mlekarsko zborovanje.

Na pobudo Mlekarskega društva za ljubljansko okolico se je vršilo v nedeljo 10. januarja t. l. v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani mlekarsko zborovanje, katerega se je udeležilo čez 100 zastopnikov mlekarskih zadrug in društev ter mlečnih producentov-kmetov. Poleg teh se je udeležil zborovanja zastopnik velikega župana živinorejski poročevalec Černe, predsednik Kmetijske družbe in načelnik kmetijskega oddelka Sancin, tajnik Kmetijske družbe inž. Lah, kmetijski svetnik Rohrman, državni mlekarski inštruktor Pevec, zastopnik Zveze slovenskih zadrug ravnatelj Trček, načelnik SKS Ivan Pipan, ravnatelj Združenih mlekarov Tome in drugi.

Zborovanju je predsedoval predsednik Mlekarskega društva Florjančič, ki je ugodoma pozdravil zastopnike velikega župana, Kmetijske družbe in druge ter naglasil, da se na eni strani hitro veča pridelovanje mleka, na drugi strani pa pada izvoz, tako da se pojavlja mlečna kriza, ki preči pritisniti na ceno mleka in njega izdelkov, ker se že sedaj komaj krijejo produktijski stroški. Ugotoviti vzroke tej nastopajoči mlečni krizi in najti pota za njih odstranitev je namen današnjega zborovanja. Zato prosil zborovalce, da razpravljajo iz strogo gospodarskih vidikov.

Zastopnik velikega župana je pozdravil zbor z obljubo, da bo oblast storila vse, kar je v njeni moči, v prosep kmetijstva, in želel zborovanju mnogo uspeha.

Kot glavni poročevalec je državni mlekarski inštruktor A. Pevec v poldrugo uro trajajočem in temeljito zasnovanem predavanju prikazal našo mlečno produkcijo, trgovino in porabo ter navedel vzroke krizi in podal nasvet za odstranitev iste.

Med drugim je navedel, da obvladajo naše mlekarne (združene in druge) okrog 20 milijonov litrov mleka letno. Od tega se porabi 12 milijonov litrov za aprovacijo mest, 6 milijonov se ga predela v sir, 2 milijona litrov pa v maslo. Sira se izdela okrog 30 vagonov, od tega 12 vagonov v Bohinju. Pri tem seveda ni vračunano ono mleko, ki ga predelajo in prodajo kmetje sami. Dočim se je mleko izvažalo v Avstrijo in se deloma še izvažalo, pa se mora sir in maslo porabiti doma, ker sir po kakovosti ne odgovarja zahtevam svetovnega trga,

maslo pa niti po kakovosti, niti po množini. Leta 1924. smo izvažali v Avstrijo dobrih 25.000 kg mleka dnevno, leta 1925. le še 8000 kg, leta 1926. pa obeta pasti na par tisoč litrov. Nazadovanju izvoza niso toliko krive svetovne cene in konkurenca, kolikor pa naša slaba organizacija in kakovost blaga. Septembra 1925 je plačeval konsum liter mleka v Švici po Din 4.—, na Holandskem in na Danskem pa po Din 2.50, dočim se je pri nas plačevalo po nekod le po Din 1.25.

Odvishnega mleka je tedaj precej in se ta množina še veča, zato moramo tako usposobiti naše mlečne izdelke za svetovni trg, kakor si moramo preskrbeti trg sam. Za izvoz prideje v poštev sledeče države: Švica, ki je naš najboljši odjemalec za jajca in ki uvažala letno 650 vagonov masla, t. j. 8 krat toliko, kakor bi ga mi mogli nuditi, če bi vseh 20 milijonov litrov mleka predelali v maslo, bi bila najboljši odjemalec za naše maslo. V Nemčiji in tudi v Franciji bi lahko izvažali kazein in parakazein iz posnetega mleka za galaltno industrijo. V južne države (Azijo in Afriko) pa bi lahko izvažali sir in kondenzirano mleko, kakor Srbi že v veliki meri izvažajo sira kačkavelj.

V ta namen bi morali izboljšati in izpopolniti našo mlekarsko organizacijo (mlekarske zadruge, društva in družbe) ter organizirati producente (kmete), da bi bili v stanu postaviti na svetovni trg prvovrstne in enotne izdelke po konkurenčnih cenah.

Misel Pevečevega poročila je bila, da je treba 1. ustanoviti mlekarsko društvo za vso Slovenijo, ki naj sprejme v svoje okrilje pred vsem vse mlečne producente-kmete, pa tudi mlečne trgovce in strokovnjake, 2. organizirati dobre centrale za predelavo in izvoz mleka in izdelkov, 3. otvoriti čimprej mlekarsko in sirarsko šolo, ki bo vzgajala dobre mlekarje in 4. izboljšati živinorejo in dvigniti mlečnost krav.

Nato se je razvila živahna debata, katere so se udeležili Ivan Ažman iz Hraša, Val. Babnik iz Šiške, Ign. Dolničar iz Smartnega, šef I. Sancin, kmetijski svetnik Rohrman, Iv. Pipan, Gubanc iz Gorič, Starman iz Skofje Loke, predsednik Florjančič, inštr. Pevec, I. Lovrač iz Izlak, Fr. Kristan iz Vodice, živinozdravnik Černe, ravnatelj Trček in drugi.

Iz debate je pred vsem izzvenelo, da se morajo nujno organizirati vsi mlečni producenti (kmetje) v posebni organizaciji, ki naj bo zaščitnica njihovih interesov, in ki naj v slučaju potrebe vzame v svoje roke vodstvo mlečne trgovine, predelave in regulacije cen mleku in mlečnih izdelkom. Dalje se je apeliralo na predstavnike oblasti, da čimprej oživotvorijo prepotrebno mlekarsko šolo, ker brez dobro usposobljenih mlekarjev ni mogoče niti organizatorično niti tehnično delo, in da pospešuje mlekarsko, ki bo sedaj, ko bodo gozdovi kmalu izsekani, skoraj edini vir kmetovih dohodkov, z ugodnimi železniškimi in carinskimi tarifami ter podpiranjem mlekarskih zadrug, da se iste izboljšajo ter izpopolnijo.

Po tri in pol urnem lepo uspelem zborovanju se je soglasno izvolil pripravljalni odbor, ki naj pripravi vse potrebno za skli-

eanje običnega zbora, na katerem naj se ustanovi mlekarско društvo za Slovenijo in kateremu naj se predlože nadaljni izdelani predlogi v smislu današnje razprave. V pripravljajni odbor so bili izvoljeni: B. Florjančič, Dravljje, Ivan Pipan, Vižmarje, Fr. Lončar, Horjul, Fr. Tršar, Vrhnika, Jože Hafner, Skofja Loka, Valentin Starman, Skofja Loka, Lovro Novak, Naklo, Jože Umnik, Suha, Ivan Lovrač, Moravče, Janez Gubane, Vodice, Jernej Vode, Skaručna, Ivan Ažman, Hraše, Iv. Rozman, Boh. Bistrica, Anton Kavalar, Rateče, Ivan Lovrač, Izlake, Franc, Šefman, Radohovavas in Miha Mušič, Tančagora.

Prilavljajni odbor naj pritegne k sodelovanju tudi kmetijske strokovnjake in Kmetijsko družbo ter Zadrufne zveze.

Kaj vse vpliva na množino tolišče v mleku.

Ni vsako mleko enako »masno«, kakor pravimo. Mleko nekaterih krav ima do 4 in pol in celo 5 odstotkov tolišče, od drugih krav pa komaj 2,8 ali celo še manj odstotkov. Na toliščobo v mleku uplivajo: 1. **Pasma.** Nižavske pasme dajo navadno manj tolsto mleko, ki vsebuje obenem tudi manj sirnine in drugih snovi; torej je bolj redko. Planinske pasme in podeželska plemena molzejo bolj tolsto, gostejšo mleko. 2. **Posamezne živali iste pasme** dajejo tudi ob isti krmni in enakem oskrbovanju različno tolsto mleko. 3. **Doba molznosti** je tudi merodajna glede tolišče v mleku. Prvi čas po otelitvi ima mleko manj tolišče, je bolj redko kakor pozneje. Staromodne krave dajo najbolj masno mleko. 4. **Čas molže** upliva tudi na dobroto mleka. Jutranje mleko je navadno najbolj redko, večerno mleko bolj masno, najbolj masno je opoldansko mleko. 5. **Izm-lženje.** Prvo pomolženo mleko ima malo tolišče; zadnje mleko pa obilo. Če torej kravo slabo pomolze, nam ostane v vimenu najbolj tolsto mleko. Teko namolženo mleko izgleda, kakor da je posneto. 6. **Krma** zelo močno upliva na dobroto mleka. Če dobijo krave tečno krmo, v kateri ni mnogo vode, dajo bolj masno mleko. Če jim pa pokladamo slabšo krmo, obilno brez tečnih krmil, zeleno krmo, peso, repo in podobno, dobimo prav redko mleko. 7. **Pojanje** upliva tudi na toliščo v mleku, toda le mimogrede, samo eden do dva dni. 8. **Oskrbovanje in negovanje** krav je v veliki meri merodajno za kakovost mleka. Vse, kar je zdravju živali škodljivo, zniža tudi toliščo v mleku.

Davčna obremenitev Slovenije 1926-27.

Koncem minolega leta je bil finančni odboru predložen proračun državnih dohodkov za bodoče finančno leto 1926-27. Ta proračun predvideva za Slovenijo na realnih davkih dohodkov: zemljiški daveh 6,180.000 dinarjev, hišno-razredni davek 960.000 Din, hišno najeminski davek 8,340.000 Din in 5 odstot. davek na donos hiš 80.000 Din.

Od osebnih davkov je proračunana splošna pridobnina na 3,738.000 Din, posebna pridobnina 11,400.000 Din, rentabilitetni donos 4,000.000 Din, rentnina 648.000 Din, dohodnina 45,000.000 Din in davek na tantijeme 1,008.000 Din. Od pribitkov znašala bo zdravstvena doklada 240.000 Din, šolska doklada 360.000 Din, zamudne obresti 1,200.000 Din. Večina pribitkov je napram državnemu proračunu za leto 1924-25 zvišana. Vsi ostali davki so v novem proračunu napram staremu znatno zvišani in znaša ta povišek samo pri hišno-najemninskem davku, posebni pridobnini in dohodnini kar za 27 milijonov.

Koliko davka plača vsaka oseba v Jugoslaviji. V prvi polovici proračunskega leta 1925-26 je prišlo na vsakega posameznega prebivalca Jugoslavije povprečno 37,70 Din neposrednih davkov, 17,99 Din izrednih doklad, 8,65 Din davka na poslovni promet, 5,25 Din invadidskega davka, skupno torej 69,59 Din. V posameznih pokrajinah je prišlo v tem času na vsakega posameznega prebivalca vseh teh davkov skupaj: V Hrvatski in Slavoniji 65,55 Din, v Bosni in Hercegovini 45,06 dinarjev, v vojvodini 172,40 Din, v Sloveniji 131,12 Din, v Dalmaciji 33,09 Din, v Srbiji in Črnigori 41,03 Din. Kakor vidimo iz tega, so pri nas davki zelo krivično razdeljeni. Največ davka plača Vojvodina potem Slovenija. Pri tem je treba uvaževati, da so se v Vojvodini to leto plačevali tudi ogromni davčni zaostanki, tako da lahko rečemo, da plača v siromasni Sloveniji povprečni davkoplačevalec največje davke v državi.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

gVrednost denarja 19. t. m. Naš dinar v Curihu je nekoliko nazadoval in je notiral na borzi 9,175 centimov. Na domačih borzah v Zagrebu in Beogradu se je plačeval tuji denar po sledečih cenah: 1 funt šterling 275 Din, 1 dolar 56,50 Din, 1 nemška marka 13,48 Din, 1 švicarski frank 10,94 Din, 1 avstrijski šiling 7,97 Din, 1 francoski frank 2,14 Din, 1 lira 2,29 Din, 1 češka krona 1,68 Din, 1 grška drahma 0,74 Din, 1 bolgarski lev 0,40 Din, 1 rumunski lej 0,25 Din, 10.000 mažarskih kron 7,98 Din.

CENE.

g Ljubljanska blagovna borza. Trgovina se razvija nekoliko živahneje nego pred prazniki in pričakovati je še večjega prometa. Kupčuje se za vagonске dobave in sicer veljajo cene za 100 kg blaga, postavljenega na določeno mesto, kakor je pač označeno. Zadnje dni se je plačevalo: Pšenica, 73—74 kg težka, naložena v vagon srenska postaja, 285 Din, kuzuza umetno sušena, postavljena v Kranj, 185 Din, na bosanski postaji 150 Din, na banatski postaji 152 Din, na slavonski postaji 160 Din; kuzuza drobna sušena na slovenski postaji 175 Din; oves rešetani na nakladalni postaji, 190 Din; ječmen, 62 kg težak, slabejše kakovosti na bački postaji 160 Din, rž, 78 kg težka na bački postaji 212 Din, rž na

medjimurski postaji 200 Din, ajda domača na slovenski postaji 260 Din, ajda poljska, ocarinjena na meji 262,50 Din otrobi drobni na slovenski postaji 155 Din; proso drobni na slovenski postaji 155 Din oz. 135 Din, otrobi debeli domači ravnotako 155 Din; proso rumeno na slovenski postaji 215 Din.

g Tržišče z lesom. Na ljubljanski blagovni borzi se je kupčevalo z lesom nekoliko živahneje nego pred novim letom. Plačevalo se je za kubični meter pri vagonskih dobavah za blago naloženo v vagona na oddajnih postajah ali na meji. Cene so bile zadnje dni sledeče: Bukovi hlodi I. in II. monte, na nakladalni postaji 200 Din; hrastovi hlodi, na nakladalni postaji 470 dinarjev, orehovi hlodi, na naklad. postaji 650 dinarjev; trami monte, postavljeni na mejo, 300 Din; bordonali na meji 350 Din; smrekove deske monte postavljene v Postojno 580 Din; hrastova drva suha za 100 kg 17,40 Din.

ŽIVINA.

g Živinski sejem v Mariboru 12. t. m. Ta sejem je bil precej živahan in je bil dogon: 12 konjev, 8 bikov, 151 volov, 314 krav, 8 telet, skupaj 493 komadov. Povprečne cene za kg žive teže so bile: debeli voli 8—8,50 Din, poldebeli voli 7—7,75 dinarjev, vprežni voli 6,75—7 Din, biki za klanje 5—6,75 Din, klayne krav debele 7 do 8 Din, plemenske krave 6—6,75 Din, krave za klobase 2,50—4 Din, molzne in breje krave 6—7 Din, mlada živina 5,75 do 7,50 Din. Prodanih je bilo 155 komadov. Od tega za izvoz v Avstrijo 29 komadov. — Mesne cene za kg so: govedina 10—19 dinarjev, teletina 12,50—20 Din, svinjina 20,50—27,50 Din. Cen prašičem od 150 do 250 Din za komad.

RAZNO.

g Sejem za kožuhovino v Ljubljani. V pondeljek, dne 25. januarja se vrši v Ljubljani, v prostorih ljubljanskega vzorčnega velesejma tradicionalni detajlni sejem za kožuhovino. Zbrali se bodo kupci in prodajalci — lovci iz vseh krajev naše domovine. Lovski plen se bo prodajal po komadih.

Istega dne pa bodo v prostoru velesejma sprejemala kožuhovino vse vrste tudi Lovska zadruga z upravo velesejma. Zbrana kožuhovina se bo sortirala in nekaj tednov kasneje dražbenim putem prodajala inozemskim in večjim domačim kupcem. Sprejemale se bodo posamne kože od lovcev in večje, event. že sortirane partije, od trgovcev z kožuhovino.

Uprava velesejma z Lovsko zadrugo je sprejela od zakonnikov lovišč v prodajo še večje število raznovrstnih kož. Vendar pa je količina še premajhna, da bi se mogli povabiti inozemski kupci v Ljubljano. Zbog tega je sklenilo, prirediti najpoprej, to je dne 25. t. m. običajni kožni sejem z prodajo na drobno, istočasno pa

I^a. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža — Po trikratnem pranju postane snežno bela V zalodi pri A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mostol trg 10.

se sprejemajo na velesejskem prostoru še nadaljne kože v svrhu kasnejše, organizirane prodaje na veliko.

g. Sadjarska podružnica v Novem mestu priredi še tekom letošnje zime vrsto predavanj o sadjarstvu in vrtnarstvu in sicer v prostorih osnovne šole. Predavanja se bodo vršila po sledečem redu: 1. V četrtek dne 14. januarja ob pol šestih zvečer predava g. inž. C. Jerglič o cvetličarstvu. 2. V nedeljo dne 17. januarja po maši ob pol desetih predava g. kmet. svetnik B. Skalický o vzgoji t. t. na špalirju in pridelovanju namiznega grozdja. 3. V nedeljo dne 24. januarja isto po maši predava g. upravitelj Fr. Kafol o vzgoji in obrezovanju prtiličnega drevja. 4. V nedeljo dne 31. januarja ob desetih predava g. strok. učitelj Fr. Nalasek o gnojenju sadnega drevja. 5. V četrtek dne 4. februarja ob pol šestih zvečer predava g. mag. pharm. J. Bergman o cvetličarstvu. 6. V nedeljo dne 7. februarja po maši ob desetih predava g. kmet. svet. B. Skalický o zatiranju škodljivcev na sadnem drevju in trti in 7. v nedeljo dne 21. februarja popoldne od 2—5 na Grmu demonstrira praktično g. Fr. Kafol o obrezovanju sadnega drevja in špalirjeve. — Vabijo se vsi člani in članice, kakor tudi nečlani, da so važnih predavanj pobudne udeleženi. Tajnik.

g. Svetovna žetev 1925 najboljša po vojni. Mednarodni kmetijski zavod v Rimu je v zadnjem času objavil končne številke o uspehih svetovne žetve. Ti podatki dokazujejo, da je bila letošnja žetev najboljša po vojni. Pri tem pa je imela samo Evropa največjo žetev, dočim so bili žetveni rezultati v drugih delih sveta mnogo manj ugodni in so deloma zaostali za lanskimi. Tudi žetev v Rusiji je bila izredno ugodna.

Žetev pšenice na celnem svetu je znašala letos 1079 milijonov metrskih stotov, torej za 154 milijonov stotov več nego 1924. l. Žetev pšenice v 24 državah Evrope je dosegla 371 milijonov stotov, to je 88 milijonov več kakor lani; žetev same Rusije pa 180 milijonov, to je za 76 milijonov več kakor lani. Višek Evrope in Rusije skupaj je dosegel 164 milijonov metrskih stotov, v ostalih delih sveta pa je žetev za 10 milijonov nižja.

Žetev rži na celnem svetu znaša 458 milijonov metrskih stotov, to je za 101 milijonov več kakor lani. Evropa sama je imela 71 in Rusija 33 milijonov več.

Ječmena se je pridelalo letos 322 milijonov metrskih stotov, to je za 63 milijonov več kakor lansko leto.

Pridelek ovsja je znašal 643 milijonov metrskih stotov proti 532 milijonom lanskega leta, torej za 111 milijonov več. Žetev ječmena in ovsja je bila tako prilična v vseh delih sveta večja kakor l. 1924.

Koruza je dala letos posebno bogato žetev, in sicer je znašal svetovni pridelek 934 milijonov metrskih stotov, to je za 176 milijonov več kakor v lanskem letu.

V odstotkih izraženo je bila v letošnjem letu žetev pšenice za 12,5, rži za 38, ječmena za 19, ovsja za 20 in koruze za 21 odstotkov večja kakor v l. 1924 a v primeru z žetvenim povprečjem 1909. do 1913. so bile žetve vseh žitnih vrst — z izjemo rži — za 8 do 10 odstotkov ugodnejše.

Dobro in poceni

so kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.
V vsako hišo Domoljuba!

Sukno, žensko volneno blago za obleke, barhente, hanele in drugo perilno blago kupite po nizkih cenah pri Oblečnicah v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

Socialna vzgoja.

Bahavost. Posebne pažnje je treba materi, da tako zgodaj se zbujačo bahavost pravočasno zatre. Otroška duša še ni zmožna ljudi in stvari precenjevati po resnični vrednosti. Zunanje stvari, največkrat bogastvo in vabljeni zgolj zunanji blesk, ki jih otrok vidi in tudi sam opazuje, so merilo za njegovo mišljenje o ljudih. Težko je res, nerazsodnemu otroku dopovedati, da vsi vnanji blagri niso merodajni za človeško plemenitost in dobroto, vendar se najde tu pa tam prilika, da mu mati na kričečem zgledu to pojasni. Tako priložnost, ki jo otrok take rekoč lahko prime, potem tudi trajno drži. Mnogo je odvisno tudi od tega, kakšen duh vlada v družini. Če oče venomer trka na svojo polno mošnjo, če mati vsem sedem razkazuje bogastvo svojih omar in skrinj, potem ni čuda, če ta bahavost preide tudi na otroka. Umevno je, da po tem merilu presoja tudi celo sosesčino in mu ta, ki se ne zna bahati in trkati na svoje dostojanstvo, tudi nič ne velja. Na ta način pa dobi čisto napačne pojme o življenju in njegovih vrednostih.

Če pa se pri otroku kljub pravilni vzgoji prikazuje bahavost, naj mu mati čimprej pojasni, da vsak le toliko velja, kolikor je sam vreden, kolikor si je sam pridobil; zato da naj se on prav nič ne napihuje, saj še sam jesti ne zasluži. Četudi je oče bogat in cela hiša premožna, se on zaradi tega nima povzdigovati čez sosedove. S tako bahavotjo ne bo prišel daleč in vsi se mu bodo smejali. Seveda pa se materi nudijo tudi nadnaravni pripomočki za tovrstno vzgojo; najbolj pripraven je seveda zgled malega Jezusa v Nazaretu, ki je bil vendar gospodar celega sveta, pa je tako skromno in ponižno opravljaj hlapčevska dela.

Zgodaj naj mati otroka vadi — kakor smo se že prej enkrat razgovarjale — na hvaležnost. Vse, kar vsak dan prejema od svojih staršev, so le darovi. Sam ni tega zaslužil; zato naj bo hvaležen z besedo in dejanjem za to, kar prejema, kakor so tudi starši hvaležni za vse, kar prejema iz božjih rok.

Kuhinja.

Samokuhalnik. Kakor znano, zavre voda pri 100 stopinjah Celzija. Nad 100 stopinj Celzija se voda ne da segreti. Z vretjem se jedi mehčajo in rabijo določen čas, po kakovosti tvarine, da se zmečajo in so užitne. Vre pri 100 stopinjah Celzija. Za zmečavo pa zadostuje 88 stopinj Celzija, kar se doseže pri samokuhalniku.

Razlika je v tem, da se jed, ki potrebuje 2 uri vretja na štedilniku, skuha v 4 urah še bolje v samokuhalniku. Vsekako pa morajo vsa jedila, katere mislimo kuhati v samokuhalniku, nekaj časa vreti na štedilniku. Koliko časa mora jed vreti na štedilniku, je odvisno od trdosti hrane. Mehka jedila kakor: zdrob, riž, rezanci, kaša itd. 5—6 minut. Sveže sadje, krompir, repa 10 minut, koleraba 20 minut, praženo meso, fižol, leča, golaž, ječmenček ali ješprenj 30 minut, suhe češplje, grah 15 minut. Goveje meso za juho, svinjina, kisló in sladko zelje, kislá repa, rdeče zelje 40 minut. Pri vretju je paziti posebno na to, da jedi ne odkrivamo, posebno zadnji čas ne, zato da ostane v posodi kolikor mogoče veliko sopene.

Ko je posoda z jedjo določen čas vrela, jo utakni prav urno v zabojo na pripravljeno mesto, pokrij z blazino in prav trdno zapri. Pomni pa, da se med kuhanjem samokuhalnik ne sme odpreti. V slučaju, da se vseeno odpre, mora vsaka jed znova zavreti na štedilniku. V štirih urah je jed kuhana. Gorka pa ostane 6 do 8 ur. V samokuhalniku se jedi ne pokvari, dasi se postavijo različne jedi obenem v zabojo. Pripravno je tako kuhanje, ker jedila, ki jih pripraviš za obed, skuha ozir. pripravi že zjutraj pri zajuterku. Ako pa rabiš jedi zgodaj zjutraj, jih pripraviš prejšnji večer pri kuhanju večerje.

Iz opisanega je razvidno, da kuhanje v samokuhalniku ne dela nikakih težkoč in tudi ne zahteva posebnih umetnosti. Preprosto je in zato tembolj priporočljivo.

Vsaka jed se pa v samokuhalniku ne more skuhati. Žganci, ki jih je treba mešati in potem še nekoliko popeči, se ne morejo skuhati, ker se samokuhalnik ne sme odkriti. Tudi štrukljev bi ne bilo priporočljivo kuhati v takem zaboju. Pri jedeh kakor krompir, koleraba, repa, ki se, ko so kuhane, pripravijo še na poseben način, se to stori potem, ko so se v samokuhalniku skuha. Praženje krompirja in pripravljanje kolerabe in repe ne rabi dosti časa, da je gotovo in se da na mizo.

Kuhinjska navodila.

Praščija pljuča porabiš na različne načine v izvrstna jedila, kakor n. pr. v jetrno in krvave klobase, klobase brez črev, pljuča v obari s krompirjem, pljučni štrukelj itd.

Klobase brez črev. Skuhaj cela svinjska pljuča, med kuhanjem jim pridaš nekoliko petršilja, košček korenja in čebule; kuhana pljuča vzemi iz juhe, juho postavi v stran, pljuča pa dobro zreži in sesekljaj (odstrani, kar je slabega in trdega). Nato deni v kozo za žlico masti, vroči pridaš nekoliko drobno zrezane čebule in strok česna; ko se nekoliko speni, a ne zarumeni, prideni pljuča, katera med vednim mešanjem duši dve minuti; nato pridaš pol litra (lahko tudi več) opranega riža in duši še

eno minuto, prillj 1½ litra juhe, v kateri so se kuhala pljuča (pa ne vso naenkrat), velik ščep popra in majaronovih plev, za noževo konico cimeta in nageljnovih žbic, osoli in pokrito kuhaj 20—25 minut, da se riž zmeha. Jed naloži na krožnik in postavi s kislim zeljem in kuhanimi krompirjevimi kosci kot samostojno jed opoldne ali zvečer na mizo.

Pljuča s kašo pripravi ravno tako, samo namesto riža daj kašo.

Prasičja pljuča s krompirjem. Pljuča skuhaj do mehkega s čebulo, s korenino petršilja in koščkom lovorjevega lista in jih, ko so kuhana, zreži na prst dolge in debele rezance. Nato napravi prežganje iz ene velike žlice masti in žlice moke; ko zarumeni, pridaj drobno zrezanega petršilja in čebule ter strok česna, še parkrat premešaj in stresi v to prežganje zrezana pljuča; to nekoliko popraži, zalij z juho ali vročo vodo, prideni limonine lupine, timijona ali majarona. prevri še 10 minut in nazadnje prillj še žlico kisa ter v ta pljuča stresi olupljen, kuhan, na majhne kocke zrezan krompir.

Prasičja pljuča s emoki. Pripravi jih kakor pljuča s krompirjem, le namesto krompirja jih obloži, kadar jih daš na krožnik, s krušnimi emoki.

Žlinkrofi is prasičjih pljuč. Napravi testo kakor za rezance, samo bolj mehko, iz dveh jajc, pol litra moke in par žlic vode. Potem deni v kozo za žlico masti, nekoliko drobno zrezane čebule in petršilja; ko se zarumeni, prideni polovico kuhanih in drobno sesekljanih pljuč, duši pljuča kakih 5 minut. Postavi pljuča v stran in jim takoj primešaj v vodi ali v mleku napojeno žemljo ali kruha, pa tudi eno jajce, nekoliko soli, ščep popra, majaronovih plev, žlico kisle smetane in pest krušnih drobtin. Testo razvaljaj kakor za rezance in pokladaj omenjeni nadev s kavno žličko kupček za kupčkom en prst narazen, kupčke s testom pokrij in okrog vsakega pritisni nekoliko s prstom in obreži z zobčastim kolesčkom. Dvigni vse štiri vogle in jih stisni s prsti; na vrhu v sredli, kjer testo skupaj pride, pritisni s prstom. Žlinkrofe kuhaj v vrelem osoljenem kropu 15 minut. Poberi žlinkrofe iz vode, potresi z drobtinami in z vročo mastjo zabeli. Lahko jih pa tudi v juhi zakuhaš. M. R.

Pokončevanje škodljivih mrčesov.

4. Muhe.

Manj sovražne kakor uši, bolhe in ščurki, a vendar zato nič manj ostudne in škodljive so domače sobne muhe. Niso le skrajno nadležne, temveč v higienskem oziru tudi neprimerno nevarne za prenos nalezljivih bolezní — dejstvo, kateremu posvečamo vse premalo važnosti in pozornosti. Zdravniki so dokazali, da prenašajo muhe drisko, grižo, kolero, tifus, jetiko, koze, davico, škrlatinko, nalezljivo vnetje možganske mreže in v južnih krajih celo gobavost. To je tem opasnejše, ker nahajamo muhe po vsej zemlji, ter v kratkem času preletijo veliko daljavo.

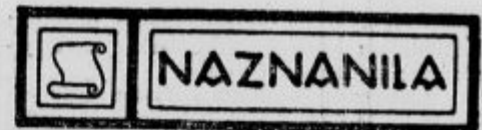
Okužitvi po muhah so izpostavljeni naši kraji od zgodnje pomladi do pozne jeseni, zato imamo v tem času največ nalezljivih obolenj. Dan na dan lahko opazujemo muhe pri letanju od pljuvalnika na mleko, pripravljeno za dojenčka, s smetišča v kuhinje, kjer sedajo na jedila, iz hlevov in stranišč v odprte jedilne shrambe, z mrhovine na bolnika z neobvezanimi ranami, katere zastrupljajo. Na številnih dlačicah, s katerimi je poraščeno njeno truplo, tiči vse polno nesnage, nič manj pa je ni v njeni notranosti, saj se na izmečku jetičnega bolnika ravno tako izborno napase kakor na medu ali na sladkorju. V eni sami drobni pičici, predstavljajoči njeno blato, ki ga odlaga povsod, kamor sede, najdemo pogostokrat na tisoče škodljivih bacilov. Natančne preiskave so v okuženi muhi po treh dneh okužitve pokazale žive bacile jetike in po dvajsetih dneh bakterije tifusa, zmožne življenakega razvoja.

Muha živi približno 80 dni. V tem času izleže na milijone jajčec, katera odlaga po temnih, umazanih kotih, špranjah in razpokah, kjer so varna pred svetlobo in izsušenjem. Za isti dan, ko je jajce izleženo, prileze iz njega rumenkasto bela ličinka, ki se po šestih dneh zabudi in po nadaljnjih štirih dneh pretvori v mlado muho. Ta je že po štirinajstih dneh zmožna nadaljnega razmnoževanja.

Zatiranje muh temelji v skrbnem uničevanju mušje zalege. To izvršujemo s strogim čiščenjem stanovanja, s pogostim belanjem in umivanjem tal z vročo vodo, kateri pridenemo Sanitola ali sode. Tudi v hlevih in svinjakih moramo skrbeti za snago, pridno pometati ter beliti strop in stene, predvsem pa je paziti, da muhe ne bodo imele vstopa v stranišče, k gnoju in v gnojnične jame. Vzorni gospodarji pokrivajo gnojlišča s prestjo, zakrivajo gnojnice, zapirajo stranišča in greznice, katere naj bodo cementirane. Rakentega naj se vsebina stranišč in greznic poleti vedno poliva z raztopljenim apnom in sedalo v straniščih umiva z sanitolovo raztopino. Smeti in odpadke je treba zbirati v zaprti jami ter jih polivati z apnenim vodo ali potrositi z neugačenim apnom. Vso skrb je polagati na čiščenje pljuvalnikov in nočnih posod, v katerih ne sme nikoli manjkati razredčenega Sanitola.

Z uničevanjem muh moramo začeti v zgodnji spomladi. Muhe, ki prebijejo zimo, so polne zalege in komaj čakajo, da jo odlože. Ako ubijemo eno samo tako zimsko muho, uničimo z njo vred milijone njenih potomcev. Uspešno jih lovimo v steklene muholovce, v katere jih privabimo s sladkorno vodo, domačim jesihom ali starim pivom. Najboljši način uničevanja je papir ali palice, namazane z lepilno snovjo, na katero se muha prime in pogine. Ta snov sestoji iz enega dela medu, treh delov ricinovega olja in šestih delov kolofonije. Napravimo jo tako, da skuhamo ricinovo olje in kolofonijo, nato dodamo medu in dobro premešamo. Med ima namreč nalogo, da muhe privabi, kolofonija jih prilepi in ricinovo olje pomori. Pokončamo jih tudi s formalinom, katerega prilijemo mleku, pivu, medu ali sladkorni vodi (eno navadno žlico formalina na četrt litra tekočine).

Nadaljevanje glej v naslednjem stolpcu pod črto.

n Slovenske kat. izobraževalne društve v Hrastju priredi v nedeljo 24. januarja ob 4 popoldne Lumpacija Vagabunda, veseloigro v treh dejanjih. Pred predstavo kuplet: Trmasto dekle s sopran-skim samosplovom, Svarjenje, tri glasni ženski kuplet in Zupan za baritonist s spremljevanjem harmonija. Kdor se hoče pošteno nasmejati, naj ne zamudi. — Bog živi!

n Vedlee nad Ljubljano. V nedeljo 24. t. m. priredi orlovski odsek veseligr: »Davek na samcot. Začetek ob 3. pop. v Domu. Staro in mlado vabljeno k obilni udeležbi!

n Ljudski oder v Badovljici priredi v nedeljo dne 24. t. m. ponovno Nušičevo komedijo v petih dejanjih: Protakcija. Začetek točno ob pol štiri popoldne. Vstopnice se določijo v predprodaji v Kmetijski zadrugi, pred igro pa pri blagajni. Za okoliščane je zveza z vlaki kar najbolj upodna.

n Vrhnika. Orliški krožnik priredi v nedeljo 24. jan. 1926 ob treh popoldne v Rokodolskem domu akademijo z zanimivim sporedom. Vjudas vabljeno!

n Pevski tečaji za pevovodje. Lotos bomo priredili več tečajev za organiste in pevovodje. Prvi se bo vršil v Kamniku za kamniške in moravške dekanijske. Tečaj bo dvodnevni, brosplačna prenosišča so preobdeljena za vse udeležence, hrana bo prav poceni. Predavali bodo: M. Bajek, Ant. Dolinar, dr. Fr. Kimovec, St. Premrl, Iv. Primožič in drugi. Predmeti: Naša pevška organizacija, naša novejša cerkvena in svetna glasba, estetika glasbe slov. izreka (fonotika), vzorna pevovodstvo, praktična pevška vsja; večanje glasu, pevski pouk itd. Udeležencem bo dana prilika za različna vprašanja in medsebojna razmotrivanja. Tečaj se bo vršil 10. februarja in sicer od 9 prvega do popoldne drugega dne, tako da bo močelj vsakdo k tečaju pet dnevi in se vrtni pred nočjo. Vabimo k tečaju vse organiste in pevovodje, pa tudi vse one, ki jim je naša pevška umetnost in njen napredek pri srcu. Važno je tudi poglavje o naši pevški organizaciji. — Priglasil naj se vsakdo čimprej na naslov: Iv. Primožič, šol. upravitelj v Mekinjah pri Kamniku. Društva in župni uradi se dobili še posebna obvestila.

n Protovoljno gasilno društvo »Smlednik« priredi dne 24. januarja burko »Moč uniformec v dvorani društvenega doma. Igra bo zabeljena s predpustnimi okvirki. Prijatelji poštene zabave vabljeno! Pričetek ob 3 popoldne. Na Svehnico 2. februarja se igra ponavlja.

n Pozor! Uduženje vojnih invalidov, vdov in sirot, podružnica v Ljubljani opozarja vse člane in članice, da se javijo sodišču v svrhu prevedbe po novem invalidskem zakonu in to najkasneje do 17. februarja 1926.

Ponekod uničujejo muhe z zažiganjem praška, sestojčega iz 200 gramov španskega popra, 100 gramov dalmatinskega praška za mrčes, 100 gramov baldrijanovega korena v prašku in 100 gramov salpetra. Na 10 kubičnih metrov prostornine vzamejo eno navadno žlico ter zmesi ter jo v prostoru zažgo. Začne se razvijati gost dušljiv dim, ki mora v dobro zaprti sobi delovati 2 do 3 ure. Za tem se prezračiti soba in odstranijo muhe, ki so popadale na tla. Uniči jih tudi dim od Sanitola, ki nastane, ako vlijemo Sanitol na razbeljeno železo, preje pa moramo sobo dobro zapreti.

Muhe preženemo iz sobe tudi z močnim preprihom, vhod pa jim zabranimo, ako zadelamo okna z gostimi mrežami, napravljenimi iz žlice.

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačvine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

IZOBRAZBI

Fantovski večeri v pismih.

VII. Uprav za predpust.

»Pozdravljen Peter! Slišim, da nekaj izbiraš.« — »Saj bo res treba.« — »Je že prav; ampak povej mi, koliko si pa pravzaprav star?«

»Petindvajset jih bom po kresu.«

»Nol potem pa že smeš misliti tudi na fenitev; vendar se ti še prav nič ne mudi. Naš slovenski zdravnik dr. Breclj trdi večkrat: človek je razvit in dorasel tam sredi tretjega svojega desetletja, moški bliže tridesetemu, ženske bliže dvajsetemu letu. Da se dekleta na deželi omože precej zgodaj, je deloma umevno, vendarle pred 25. letom jim ni svetovati poroke. V mestu pa mirno čaka skoraj do 30. leta, saj običajno bo težko ženin pred 35. letom imel tako stališče, da bi mogel prehraniti svojo družino. In več kot 6 let razlike bi med zakonskimi tudi ne smelo biti. Torej Peter, čeprav si jih že spolnil petindvajset, pet let še čisto mirno lahko čakaš!«

»Kaj pa z očetom? Ali sta že naredila?«

»Sva. So mi že prepisali.«

»Pametno sta naredila. Zakaj veš, da kdor hoče kanarčka imeti, si mora kletko oskrbeti. In kdor v Savo skače, pa plavati ne zna, si jemlje življenje. Podobno tudi tisti, ki hoče v zakon, pa nima, s čimer bi preskrbel ne le sebe, ampak tudi ženo in otroke, napravi neke vrste samomor sebi in še drugim umor. Ne žena in otroci možu, ampak mož mora rezati ženi in otrokom kruha. Zakon ima svoje zahteve. Nekdo je dejal: žena je davek, otroci so pa priklade, zato naj fant, ki tega davka ne zmore, ne stopa v zakon. Vse tiste ženitve »na korajžo« in »rej roke« sicer niso prepovedane, vendar so nevarne.«

»Zdaj, Peter, pa prav zaupno: katero pa misliš?«

»To je pa težko povedati, ker še sam ne vem.«

»No! Mislil si pa vendarle že kaj?«

»O, mislil pač veliko, ampak odločiti se ne morem.«

»Veš, kaj, Peter, jaz ti takole povem: Najprej je treba, da tisto, ki jo misliš vzeti, imaš zares rad — pa ne zavoljo denarja in ne zavoljo grunta in ne zato, ker boš z njo dobil dobro deklo k hiši, ampak zato, ker ti srce pravi, da jo imaš rad. Kdor gre pri ženitvi samo za doto, pa za gruntom ali zato, da mu bo žena pridno garala in delala — tak po moji sodbi še kristjan ni. Žena ni privesek k hiši, ampak srce v hiši in na tem srcu mora tudi mož viseti.«

»Torej moram biti vanjo zaljubljen?«

»Jal pa prav do ušes; ampak zaljubljenost je dvojne sorte. Adam in Eva sta bila tudi zaljubljena v tisto jabolko; toda ko sta vgriznila, sta imela dosti za vse življenje in z njimi še mi. Tako se lahko tudi mlad fant zateleba, pa zateleba tako, da ga vse življenje greva. To se zgodi

vselej tedaj, kadar fanta očara gola dekletova zunanost, recimo: njena lica, njen stas in hoja, njene oči ali pa celo »brenani lasje« in bluza in suknja in bogvedi, kaj še vse. Tak fant je kakor otrok, ki je zaljubljen v neko igračo le zato, ker se mu na zunaj vidi lepa, ne da bi vprašal, kakšna je v resnici in jo zato hoče dobiti za vsako ceno.

Zaljubljenost torej, ki nastaja ob goli dekletovi zunanosti, še oddaleč ni podobna oni ljubezni, ki je za zakon potrebna. Taka zaljubljenost je kakor dobra ali slaba volja, ki človeka obide, pa ga zopet mine. Prava ljubezen pa, ki je za zakon potrebna, je nekaj stalnega, trajnega, kar mora držati za vse življenje brez ozira na zunanost dekletovo. To ljubezen pa daje fantu v dušo le Bog. Kaže pa se v tem, da fant vidi v dekletu, ki je mislil vzeti za ženo, nekaj velikega, svetega, spoštovanja vrednega. Bolj kot dekletova zunanost, vleče torej fanta k dekletu tista sveta spoštljivost, ki se mu nehoče vzbudi vselej ob pogledu nanjo.

Razumeš me torej, če te svarim poseben pred takimi, ki skušajo obrniti pozornost nase na en ali drugi zgolj zunanji način. Srake so to, ki se nadevajo s pavovim perjem. Nehote čutijo, da v njih samih ni ničesar, kar bi vzbudilo v tebi spoštovanje do njih, zato te skušajo vloviti s svojo zunanostjo, bodisi s priliznejo besedo, razglednico ali pismom, bodisi s plesom ali obleko po najnovejšem kroju. Podobne so mešetarjem, ki kriče in vpijejo; pri vsakem mešetarju pa je treba previdnosti. Goske so to, ki še niso iz svojih otroških let in odkrito rečeno, žal bi mi bilo, Peter, če bi tudi ti pripeljal tako gosko, ki te je omamila s svojim pogledom ali glasom ali plesom ali na drug način na svoj dom. Vedi, da bi iz take goske ne postala žena, kakršno bi ti rad, ampak le zakonski ženi podobno bitje, ki ti bo v večno nadlego. Iskal si dragocene biseru, ker si pa gledal na golo zunanost, si našel komaj košček pobarvanega stekla.« (Konec prihodnjaj.)

Kako čitam?

Zadnjič smo rekli, da bomo o čitanju strokovnih knjig posebej eno rekli. Zato posebej, ker je potrebna.

Kakšna pa je tvoja strokovna knjiga? Tvoja strokovna knjiga je tista, ki govori o tvojem poklicu, o tvojem delu, obrti, opravilu — sploh o tem, s čimer se pečaš, da si zaslužiš kruha. Jasno je, da boš tem lažje delal, čim bolj boš znal svoje delo. Če boš pa dolgo delal, je tvoje delo tudi več vredno in ti več zaslužka donaja. Naravno žalostno je brati Pevčevo poročilo na posvetovanju mlekarkega društva za ljubljansko okolico (glej današnjega Gospodarja), kako izvoz našega mleka in mlečnih izdelkov pada, ker je slaba kakovost. In tako je pri mnogih drugih izdelkih in pridelkih: slabe kakovosti nihče ne kupuje.

In zakaj slaba kakovost? Zato, ker ne znamo! Zato, ker ne znamo, nam uhajajo milijoni. Znamo pa zato ne, ker se ne učimo.

Učiti se pa moremo od skušnje drugih in iz strokovnih knjig. Res, da v knjigah tudi ni vse zrno in je marsikaj v teh ali onih razmerah neizpeljivo, toda vedno v njih najdeš mnogo naukov, ki ti znatno zboljšajo gospodarstvo ter povečajo dohodke. Kdor se pa nič ne uči, malo zna in malo zasluži.

Zato je strokovna knjiga za vsakogar, pa naj bo kmet, delavec ali obrtnik, velik kapital, ki donaja najboljšo obresti.

Pa kako se pri nas boje strokovne knjige? Marsikateri kmet misli, da je vse to, kar dela in kakor dela, najboljšo in mu niti na misel ne pride, da se da vsako delo prav za mnogo zboljšati in tako dobiček znatno povišati. Kaj bi se dalo še pri živini vse doseči, ko bi ljudje res znali kaj s poljem, kaj s sadjarstvom! Pa premmogi ne znajo in nečejo znati. Znajo pa ne, ker se nečejo učiti. Za knjigo izdan denar jim je »proč vržen«.

Naša Družba sv. Mohorja je izdala že mnogo dobrih strokovnih knjig zlasti za kmetijski stan. Ne rečem, da so marsikaj dobrega učinile, toda tri četrtine kapitala, ki v njih leži, še vedno niso izrabljene. Dokaz, kako malo pri naših kmetih na splošno še velja strokovna knjiga, je zabavljaje, kadar Družba sv. Mohorja izda strokovno knjigo. Rajši imajo povest. Znamenje, da še splošno manjka ljubezni do napredka v lastnem poklicu, da bodo razni poročevalci še dolgo moralni pedajati tako poročilo, kot je zgoraj omenjeno Pevčevo in da bomo še veliko milijonov zmetali proč za našo — nevednost.

Kako naj čitam strokovno knjigo? Vzemimo n. pr. izborno knjigo »Travnštvo«, ki jo je izdala Družba sv. Mohorja v dveh zvezkih. Lansko leto smo dobili I. zvezek, to pot pa drugi del.

Sifajna knjiga za kmeta! Travniki so za uspeh naše živinoreje in našega mlekarstva ogromnega pomena. Polje nas ne bo držalo, živina in mleko nas bi pa lahko, če bi znali. Pa ne znamo: inozemski izdelki so boljši, veliko boljši, zato od nas ne kupujejo.

Dober travnik je začetek dobre živine, slab travnik je slaba živina, slabo mleko, slab zaslužek.

Knjiga »Travnštvo« pa baš obravnava, kako moramo s travnikom ravnati, da dobimo iz njega kolikor mogoče veliko sena in sicer dobrega sena. In tako ti pisatelj obravnava o obdelovanju in oskrbovanju travnikov, o napravi novih travnikov, o travah in deteljah ter o spravljajanju krme. Res, da ni vse za vsakogar, a mnogo, mnogo je za vsakogar in dinarji, ki si jih dal za knjigo, se ti v enem letu stoterno izplačajo, če znaš ta ali oni nauk iz knjige modro uporabiti.

Prebiraj knjigo po malem. In sicer po vrsti — sestavek za sestavkom.

Vsak sestavek dobro premisli, da ga čisto razumeš. Ko si vse razumel, pomisli, kako ti delaš in v čem je razlika med tvojim delom in med tem, kar je zapisano o knjigi. Potem premisli, katere so napake

pri tvojem delu in kako bi se dalo brez stroškov ali s čim manjšimi stroški zboljšati. Vedno pa moraš izračunati, za koliko si na boljšem, če spremeniš način svojega dela. Če bi imeli ti stroški biti večji kot dobiček, potem se ne izplača izpreminjati.

Ce bereš n. pr. »Travnistiavo«, potem si tudi sproti svoj travnik hodi ogledovat. Videl boš, da ti je knjiga marsikaj odkrila na travniku, česar dosedaj nisi videl nisi. Seveda to ogledovanje po zimi nima pomena, ker nič ne vidiš.

Ce česar v knjigi ne razumeš, si za-piši. Ko pride kmetijski strokovnjak v vašo faro predavat, ga povprašaj ali pošlji vprašanja na Kmetijsko družbo.

Najboljše pa je, da dobiš koga, ki bo tudi bral knjigo. Potem prideta skupaj ter se pogovarjata o tem, kar sta brala. Taki pogovori silno izbistrijo pojme.

Ke boš prebral celo knjigo, tedaj je ne spravi za večne čase v kot. Ta ali oni sestavek boš zopet pogledal in prebral, posebno takrat, kadar se boš moral po njem ravnati.

Podobno kot te knjige boš prebral vsako drugo strokovno knjigo. Videl boš, kako boš polagoma dobival vedno več dragocenihkušenj v svojem gospodarskem delu, katere ti bodo dovajale obilne obresti.

Iz zgodovine kužnih bolezni.

Vsaka kužna bolezen je najhujša ob svojem prvem nastopu, najbrž so koze, ki jih pozna naš čas, dosti bolj mile, kakor so bile one, ki so pomorile skoraj vse prebivalce Kamčatke, ko so jih prinesli tja ruski vojaki l. 1767. Tudi med črnici centralne Afrike so divjale prvič najhujše.

Zdravniki menijo, da je bil marsikateri pomor, ki ga imenujejo pisci zgodb »kuga«, bolezen, ki ji pravimo zdaj koze. Tudi križarji so veliko prestali od koz, pišejo pa večinoma o kugi. Bolezen, ki je pobirala Grke v peloponeški vojni in je prešla tudi v sredozemske dežele, so najbrž tudi koze. Strašne koze, ki so bile nekdanjim Indom nekaj tako hudega, da so imeli boginjko koz, ki je bila, kako pomenljivo, žena Jame, boga smrti.

»Antoninova kuga«, ki jo popisuje stari rimski zdravnik Galen, ob kateri je umrl l. 180. Mark Avrelj, je bil skoraj gotovo prvi pohod koz v Evropo. Prinesli so bolezen rimski vojaki iz Ma' Azije in iz okolice Evfratove. Rimsko ljudstvo je pripisovalo bolezen zastrupljenju. V šestem stoletju so kosile koze po Francoskem v družbi črne kuge. Torej so se bolezni lahko zamenjavale. Zelo različen od prejšnjih časov je bil nastop koz v zadnjem četrtletju minolega stoletja, ko je divjala po Nemčiji l. 1871—72 (v času velike francosko-nemške vojne) zadnja velika bolezen črnih koz.

V Neumarki in v Kurmarki je šlo v letih 1788 do 1799 po 9 do 11 procentov smrtnih slučajev na rovaš koz in je obolelo sploh po tri četrtine vsega prebivalstva enkrat v svojem življenju na kozah. V hudih letih 1871—72 je umrlo na Pruskem okoli 64.000 oseb od koz, na Bavarskem 30.000. Od l. 1875. do l. 1888. pa je umrlo na Pruskem samo 0.007 procentov prebivalstva od te bolezni. Svet se je oddahnil. Na vsak milijon prebivalstva je prišlo torej po 18 slučajev smrti vsled koz. Po statistiki medicinskega oddelka pruske države je umrlo od leta 1887. do 1891. po-

vprečno samo po dvoje oseb. Torej posamezni slučaj. Izpremenil se je ves način življenja, zdaj je več snage, več izobrazbe in več drugih bolezni. Ni pa izključeno, da se ne bi ponovili pohodi grde bolezni, ako bi uničila vojna in njeni nasledki pogoje snage in blagostanja, saj je bilo med svetovno vojno veliko vojakov obolelo na kozah in da jih niso osamili v posebnih taboriščih, bi bila bolezen lahko zajela dežele. Cepljenje, ki je uvedeno po vseh evropskih državah in ki je ukazano ob vsakem slučaju nevarnosti, potreba izpričevala o cepljenju nas spominja, kako je plašila grda bolezen še naše babice in matere. Pri Beduinih je kozava ženska (tista, ki ima kožo razjedeno od koz) več vredna, ker se ve, da je že prebolela bolezen; pri nas pa je bil pečat koz pogrd, ki je odganjala snubca, pri Turkih je bilo ravno iz skrbi za lepoto že zgodaj uvedeno cepljenje za ženske.

V Evropi je cepljenje koz v navadi šele od konca 18. stoletja. Dr. Zaic toč l. 1700., da išče zdravilna veda leka za tako hudo in tako razširjeno otrovno bolezen, pa ga še niso našli.

Skušali so pomagati s puščanjem, z odvajanjem in z bljuvanjem, nasvetovali so hladilne pijače, mleko z vodo, in svarili pred vsem, kar razburja kri in oteži želodec. Seveda so delali ljudje po svoji glavi, tako takrat kakor zdaj. Po boleznih niso osnažili temeljito posteljnino in pohištva, kam še, da bi bili kaj uničili. Vnuki so ležali na isti pernici kakor ded (kjer je bila slavnica ali seno, se je vsaj večkrat premenilo), podedovali so kožube in suknje, obutev in ni čuda, če so koze izbruhnile vsako leto nanovo.

Patrick A. Seehan:

Nodlag.

Povest irskega dekleta.

VIII. poglavje.

Izobjljenea.

Genanaar, Dolina krvi, je nizka zaseka, ki se razteza naravnost od severa proti jugu med nizkimi obronki gorovja, katero deli Cork in Limerick. Meja, ki je ločila ti dve grofiji in ravno tako škofiji Cloyne in Limerick ter župniji Ardpatrick in Doneraile, je šla ob zgornjem delu doline. Blizu ob tej meji na južni strani je stalo gospodarstvo Edmonda Connorsa, enega izmed tistih mož, ki so bili izpušeni pri drugi obravnavi o doneraileški zaroti, katero smo že popisali. Njegovo posestvo je ležalo na pobočju doline, naravnost proti jugu. Raztezalo se je preko vsega pobočja in je zgoraj mejilo ob divje gorsko vresje; spodaj je segalo do potoka, ki je bil celo vedno vodnat in ki se je pozimi izpreminjal v divji, jezen hudournik. Svoje ime Avon, ali kakor se izgovarja, Ownanaar, je dobil od iste strahovite bitke, po kateri se je nazvala tudi dolina. Hiša, dolgo, nizko poslopje, pokrito s trsjem, je bila obrnjena proti jugu. Dasi zelo oddaljena od vasi ali mesta, je bila cela pokrajina — gospodarska

poslopja, polje, potok — tako lepa in slikovita, kot je še samo na Irskem mogoče najti. Edmond Connors, gošpodar, je bil, kakor smo že povedali, moč Herkulove moči, širokoplečat, s krepkimi prsi in močnimi udi. Toda treba je bilo samo pogledati v ta mirni, jasni obraz in te krotke, plave oči, ki so zrle s polsočutnim, polskrbnim leskom, če ste hoteli spoznati, da bi Edmond Connors, kakor je nekoč nekdo rekel, »niti otroku ne mogel kaj hudega storiti«. On je bil v resnici krasen tip odličnega kmetijskega naroda, ki sedaj, žalibog, pod modernimi vplivi počasi gine v deželi. Vsi so bili velikani, lepo razviti, krepko vzrastli. Malokdaj so jedli mesa. Celo na Božič in Veliko noč je to bila potrata. Njihova hrana je bila preprosta in ascetična — moka, mleko in krompir. Toda njihova vedna izpostavljenost vsem vremenskim nezdodam, dalje vztrajno delo in železno telo, ki so ga podedovali od svojih pradedov in ga ohranili s čistostjo in zmernostjo svojega življenja, je bilo bolj sposobno ustvariti trden, železen rod kot slabotna sredstva, ki jih nudi civilizacija.

Na te močne kmete tudi moderno mučenje in trpinčenje ni nič uplivalo. Imeli so svoje preizkušnje, toda oklepali so se tako brezpogojno svojih verskih načel, ki so bila tudi njihova filozofija, da so prenašali udarce usode, bolezen in smrt z najgloblji in najmirnejšo ravnodušnostjo. Nekolikokrat so morda v svojem dolgem, delavnem življenju vzplamteli v nepričakovanem plamenu jeze in tedaj gorje onemu, ki je šel preko njihove poti; a to je kmalu zadušila pekoča vest in nadaljeval se je stari, mirni, potrpežljivi način življenja. Res je moral človeka geniti pogled teh krotkih velikanzov z jasnimi modrimi očmi, v katerih

Razno.

Fordove tovarne. V preteklem letu so napravile tovarne Fordove to-2 milijona 104 tisoč avtomobilov vseh vrst, 20 tisoč več kakor l. 1924.

Dragocen biser. Ob obali Avstralije je lov na školjke, ki imajo bisere v sebi, zelo razvit. Sedaj poročajo o nekem šelo 18 letnem revnem potapljaču, ki je imel veliko srečo. Našel je školjko z biserom, ki pravijo, da je najdragocenejši, kar jih dosedaj poznajo. Trgovci so brž zvedeli o biseru in so prišli trumoma trgati se zanj. Doslej revni deček ga je prodal za 10.000 funtov, to je dva milijona 750 tisoč dinarjev ali enajst milijonov kron.

Riba nima okusa samo na nebu, temveč po vsem straneh. Če zadene riba na vado od strani, že takaj čuti, kaj je.

Pošta navadno prav dobro dela. Vendar so našli pred par leti na Nemškem dva milijona pisem, ki niso vedeli kam z njimi. To pa večinoma zato, ker so bili naslovi pomanjkljivi.

Največja parna turbina sveta. Gradijo jo v Pittsburghu v Severni Ameriki. Dala bo 80.000 kilowatt in bo imela 110.000 konjskih sil. Tehtala bo okoli 450.000 kilogramov in bodo uporabljene pri njej vse najnovejše skupine.

Trakulja ima tako veliko glavo kot bučika, vrat kot sukaneec, naprej pa po sto do 1300 členov; v vsakem členu je več tisoč jajčec, včasih tudi do 5000.

Leonardo da Vinci je bil eden največjih veleumov sveta; bil je naravoslovec, slikar, tehnik itd. On je prvi pisal o padalnem dežniku in je prvi zgradil tudi aeroplan, samo zagnati ga ni mogel; bilo je to okoli leta 1500.

Kurje jaje tehta povprečno 53 gramov; na lupino pride 6 gramov, na beljakovino 31, na rumenjak 16 gramov.

Taktirko (palico, s katero pri godbi dajemo takt) je vpeljal Lully, dvorni glasbenik francoskega kralja Ludvika XIV (1643-1715).

Creva odraslega človeka je povprečno 7 in pol metra dolgo, črevo prašiča 24, črevo krave ali vola pa 57 metrov.

Pri težkih operacijah so dajali prej bolnikom svinčene kroglice v usta, da so svoje bolečine z grizenjem ob kroglice laže prenašali.

Črevo evkaliptusa je v močvirnih pokrajinah najboljši zboljševalni zrakca, ker popije neizmerno veliko močvirne vode.

300 različnih oblek, vsako po dvakrat, je imel saški minister grof Brühl. Najmanj dvakrat na dan se je preoblekel in se v eni in isti obleki ni prikazal prej kakor čez dva meseca.

Lloyd George. Kakor že vemo iz »Zgodovinskih anekdot«, je ta nekdanji angleški ministrski predsednik zelo dovtipen in ima na vsako opombo takoj odgovor. Na nekem zborovanju ga je hotel nasprotnik motiti in je med govorom zavpil: »Podgane!« — »Prinesite vendar temu Kitajcu njegovo najljubšo jado,« je dejal George. Podgane so namreč Kitajcem priljubljena slaščica. — Nekoč je na zborovanju rekel: »Jaz zahtevam samovlado za vsako deželo.« Takoj zavpije nekdo: »Torej tudi za pekel.« — »Prav imate da se za svojo deželo potegujete,« mu je Lloyd George odvrnil.

Muha napravi v 24 urah večkrat 8 do 9 kilometrov dolgo pot, največ pa 20 km.

se je pod močnimi, košatimi obrmi skrival prepad skrbi, in način, kako potrpežljivo so prenašali nezgode življenja in kako mirno so se uklanjali najbrezobzirnejšim muham usode.

Stari Edmond Connors se je po obravnavi in po srečni rešitvi pred strašno smrtjo še bolj navadil samevati kot je to bil prej njegov običaj. Vedno samotno zamišljen je začel čisto hoditi na gore. Večkrat so ga videli sedečega na nizki ograji mostu, ki je vodil preko hudournika, večkrat tudi na velikem kamnu globoko doli v brezdu, katero je obiskovalo samo sonce in mesec in zvezde, in nekolikokrat so opazili, kako se njegova velika postava odbija od zimskoga neba, ko je klečal in molil na kateri izmed velikanskih skal na vrhu hribov, ki so zrlji tja po dolini Limericka. Nihče ni vedel, kaj je premišljeval, ker je bil kakor vsi njegovi stanovski tovariši molčeč mož in redko izpregovoril komaj kako besedico.

Tisto leto je nekaj dni pred Božičem padlo veliko snega, in ker je ostalo mrzlo, se ni začel kot navadno tajati, temveč je mraz združil posamezne snežinke in jih čezinčez pokrtil s svojo trdo, a blestečo skorjo. Vsa pokrajina je bila pokrita s to belo, čisto odejo, razen tam, kjer si je reka, sedaj počrnela vsled naspotja s poljano, delala svojo mrzlo, temno pot med globinami, ki si jih je sama izkopala v mehkem peščencu hribov. Vendar pogled na žalostno, pusto pokrajino ni ostrašil Edmonda Connorsa, da bi ne bil šel, kot vsak dan do sedaj, na gore. Njegovi močni golenjaki in črevlji so kljubovali mokroti zasneženega vresja. Stopal je naprej skozi blatno močvirje in preko mokrih polj in se le zdajpazda ustavil ter pogledal navzdol po beli, ravni planjavi, ki se je razprostirala v svoji srebrni enoličnosti tako daleč, da se je dotikala obzorja in se pogrezala vanj.

Nekega večera, ravno ko se je začelo mračiti krog četrte ure in je zrak postajal znatno hladnejši, se je vračal proti domu. Pot ga je vodila preko malega mostu nad borovimi nasadi ob glavni cesti. Ko se mu je približal, je zagledal v somraku neko ženo z otrokom v naročju, sedečo na nizki ograji. Njegove stopinje so bile v mehkem snegu tako tihe, da ona ni zapazila njegovega prihoda, dokler se ji ni popolnoma približal, nato pa se je zbudila iz svojih sanj in vprla oči vanj. Bila je še zelo mlada in le otrok v naročju je pričal, da je že omožena. Njen obraz bi bil jako lep, če bi ne bil otrpel kakor pergament. Dvoje velikih, črnih oči je strmelo iz bledega obličja kakor v strahu pred neko nedoločno, sedaj še neostvarjeno bolečino, ki jo je strašila s svojo senco. Ko je zagledala veliko, visoko postavbo ob sebi, je hitro pograbila svojo črno ogrinjalko in si pokrila glavo ter se obrnila proč. Ko je stari mož to videl, je mislil, da je došla otroka in da se je obrnila iz sramežljivosti, in se ji je približal ter dejal dobrohotno:

»Bog Vas varuj, dobra žena! Danes je gotovo premrzel večer, da bi človek ostajal zunaj, in mrzel prostor ste si izbrali za počitek.«

Žena ni odgovorila.

»Nocoj bi si morali, uboga žena,« je nadaljeval stari ljubeznivi, »poiskati prenočišča, če ne zase, pa vsaj za svojega majhnega otroka.«

Žena je dalje molčala in se ni obrnila. On je začel brskati po žepu in je vzel srebrnjak.

»Nate, uboga žena,« je rekel in ji ponudil denar. »Nimam veliko, pa Gospod je bil dober z menoj in mi moramo biti dobri z vsako ubogo stvarjo, ki je česa potrebna.«

Ona je z jezno kretnjo sunila njegovo roko proč; dvignila se je v vsej svoji veličini in pogledala starca z žgočimi očmi.

»Edmond Connors,« je dejala, »jaz Vas poznam, a Vi mene ne poznate. Toda pojdite po svojih potih in pustite meni moja. Slednjič bo boljše za Vas.«

»Saj nisem mislil tako hudo,« je odgovoril Connors ponižno. »Menil sem, da bi bil umor videti Vas in Vaše malo dete na cesti v taki noči, kot je nocoj, in ničesar ne reči.«

»Zakaj govorite meni o umoru? Ali nimate sami umora na vesti? In ali se ne ziblje vrv za Vas še sedaj?«

»Jaz nimam niti umora, niti kakega drugega hudodelstva na vesti,« je odgovoril krotko, »dasi Bog ve, da sem dosti velik grešnik. Vi niste popolnoma pri zavesti, uboga žena, in ne veste, kaj govorite.«

»Da bi vsaj bilo tako, Edmond Connors,« je dejala. »Ko bi mi vsaj Bog dal, da to noč popolnoma zblaznim. Tedaj bi lahko storila, kar sem hotela storiti, ko mi je Bog all zlodej Vas na pot poslal.«

»Ne vem, kaj mislite,« je rekel stari, sedaj zelo preplašen, »toda če ste mislili kaj hudega storiti sebi ali svojemu otroku, tedaj naj Vas obvaruje Bog in njegova blažena in sveta Mati. To je gotovo zadnje.«

»Ali bi ne bilo boljše zame, da umrjem in me zagrebejo,« je rekla nekoliko mirneje, »kakor da me preganjajo od hiše do hiše, od župnije do župnije, da mi vsakdo zaloputava vrata pred nosom in me kľetev spremlja na cesti?«

»To je čudno,« je dejal stari, »saj imate vendar poročni prstan na roki kakor vsaka druga?«

»Da,« je odgovorila. »Ravno to je moje gorje in nesreča. Bila bi srečna žena, ko bi mogla zlomiti ta prstan in skriti kosce tam, kjer bi jih ne bilo moči najti.«

»Vsaj na svojega otroka bi morali misliti, ki Vam ga je Bog dal,« je rekel stari in pomilovalno opazoval plave oči, ki so strmele vanj iz bednega, lačnega otrokovega obraza. »In če sami sebi ne morete pomagati ali če mislite kaj prizadeti temu —«

»Na kaj bi mislila?« je vprašala izzivajoče. »Če imate Vi umor na vesti, Edmond Connors, to še ni razlog, da bi tega tudi mene sumničili.«

»Vidim, uboga žena,« je dejal stari počasi odhajajoč, »da niste iz tega kraja, dasi poznate moje ime. Nihče v tej župniji bi ne govoril tako kot ste Vi. In,« je pristavil grozeče, »bi tudi ne bilo dobro zanj, če bi.«

Zdelo se je, da so te besede vzbudile v nesrečni ženi neko skrito čuvstvo, kajti po kratkem premisleku je zaklakala za njim:

»Odpustite mi trde besede, ki sem jih ravnokar govorila proti Vam. Niste jih zaslužili in nihče ne ve tega bolje od mene. Če bi smela vse povedati, kar povedati želim, bi bili z Vami, Edmond Connors, pri prihodnji obravnavi hitro gotovi. Toda moja usta so zaprta. A le zaradi te male stvarice, moje Anice, ki mi je edina vez na zemljo, bo kmalu morje med menoj in Vašimi znanci. Mislim, da Vas je Bog poslal to mrzlo temno noč, da rešite mojo dušo pekla. Kajti umor, Edmond Connors, ki sem ga očitala Vam — to je bila laž — bi imela kmalu sama na duši.«

Stari jo je žalostno pogledal v vedno temnejšem somraku. Nekaj v njeni zunanosti, v njenih besedah s temi skrivnostnim namigavanji ga je privlačilo in zanimalo. Zdelo se mu je, da ga spremljajo plave otrokove oči in da ga prosijo zavetja.

»Sedaj ste, uboga žena,« je dejal, »zopet pri zavesti. O, dobro vem, da se ljudem včasih zbledi vsled bede in nesreče. Tedaj se spomnite, da je to krščanska dežela, kjer bi vsakdo vesel vzel od Vas to lepo, malo stvarico v Vašem naročju in jo rešil mrzle reke. Nate, vzemite teh par šillingov in si kupite kaj gorkega zase, ker ste potrebni, ter se vedno spominjajte Boga in njegove blažene Matere.«

Iztegnila je roko in jo dolgo držala v njegovi veliki, žuljavi dlani ter ga zrla z žarečim pogledom, zasenčenim od skrbi. Tedaj je potegnila v nenaadnem nagonu to veliko, močno roko k svojim ustnicam, se zavila tesneje v svojo bedno ogrinjalko in odšla. Stari je obstal in opazoval njeno visoko, dekliško po-

stavo, ki je korakala po cesti in se temno odbijala od belega, snežnega ozadja. Nato se je obrnil počasi proti domu. Ko je prišel skozi vresje po bližnjici na vrh hriba, se je obrnil in pogledal nazaj. Postava žene se je jasno odbijala od temnečega se neba. Tudi ona je bila obstala in je gledala proti njemu. Ko je videla, da jo še vedno opazuje, je dvignila roko, mu zamahnila v slovo ter mu izginila izpred oči, kakor je menil, za vedno.

TORŽEK
IN NIEGOVO
BURKASTO
ŽIVLIENIE

IX.

Storžek proda abecednik, da bi mogel iti gledat lutke.

Ko je prenehalo snežiti, se je odpravil Storžek s svojim lepim, novim abecednikom na pot, ki je vodila v šolo: potujoč je pogruntal v svojih možgančkih tisoč modrosti in sezidal tisoč zračnih gradov, enega lepši od drugega.

In ko je tako šel, je govoril sam s sabo:

»Koj danes se naučim v šoli brati, potem jutri pisati in pojutrišnjem se navadim delati številke. Potem, ko bom vse znal, zaslužim dosti par in s prvimi parami, ki mi pridejo v žep, bom pripravil očku lepo platneno suknjo. Kaj pravim platneno! Srebrno in zlato mu pripravim in z bisernimi gumbi! Saj jo ubožec res zasluži, ker je ostal navsezadnje, da je kupil knjige in me poslal v šolo, v srajčnih rokavcih... ob tem mrazu! Samo oče zmore toliko požrtvovalnosti!...«

Medtem ko je ginjen to govoril, se mu je zazdelo, da sliši oddaleč piskanje piščali in udarce na boben: pi-pi-pi, pi-pi-pi... bum, bum, bum!...

Ustavil se je in poslušal. Godba je prihajala iz skrajnega konca dolge povprečne ulice, ki se je izgubljala v majhni vasi, zgrajeni na morski obali.

»Kaj naj pomeni ta godba? Škoda, da moram iti v šolo, če ne...«

In obstal je na mestu neodločen. A odločiti se je bilo treba na vsak način: ali iti v šolo ali poslušati piščali.

»Danes grem poslušat piščali, jutri pojdem pa v šolo; v šolo grem lahko vsak čas,« je rekel pobalin in skomizgnil z rameni.

Tako se je odločil in jo zavil v povprečno ulico in se spustil v tek. Bolj ko je dirjal, bolj razločno je slišal glas piščali in nabijanje bobna: pi-pi-pi, pi-pi... bum, bum, bum, bum!...

Kakor bi trenil in že je bil na sredi nekega trga, kjer je bilo polno ljudi, ki so se gnetli okoli velike lesene lope, pokrite s platnom v kričevih barvah.

»Kaj pa je ta lopa?« je vprašal Storžek, obrnivši se do dečka, ki je bil tam v oni vasi doma.

»Beri lepak, na njem je pisano, in vedel boš.«

»Rad bi bral, a kakor za smolo — danes ne znam brati.«

»Dobro si se odrežal, telce! No pa ti jaz preberem. Vedi tedaj, na tem lepaku je s črkami rdečimi ko ogenj napisano: VELIKI GAŠPERČKOV TEATER...«

»Jeli že dolgo, kar se je začela predstava?«

»Zdaj se prične.«

»In koliko je vstopnina?«

»Štiri groše. —«

Storžek, ki ga je zgrabila mrzlična radovednost, je pozabil na obzire in brez sramu vprašal dečka, s katerim je govoril:

»Ti, ali bi mi dal do jutri štiri groše?«

»Rad bi ti jih dal,« je odgovoril oni s pojočim glasom, »a danes ti jih kakor za smolo ne morem dati.«

»Jopico ti prodam za štiri groše,« je rekel na to dondek.

»Kaj naj počnem z jopo iz rožastega papirja? Če jo zmoči dež, ne ostane drugega, ko sleči jo s sebe.«

»Bi li kupil moje čevlje?«

»Dobri bi bili pri zanetanju ognja.«

»Kaj mi daš za čepico?«

»Lepa pridobitev bi bila, bogme! Čepica iz kruhove sredice! Miši bi mi prišle jest glavo!«

Storžek je bil kot na trnju. Prestapal se je, da bi napravil še zadnjo ponudbo, a ni imel poguma; obotavljal se je, omahoval, trpel. Končno je le vprašal:

»Ali bi mi dal štiri groše za ta novi abecednik?«

»Ali bi mi dal štiri groše za ta novi abecednik?«

»Jaz sem še deček in ne kupim ničesar od dečkov,« mu je odgovoril mali vaščan, ki je bil mnogo bolj razsoden od njega.

»Za štiri groše kupim jaz abecednik,« se je oglasil neki cunjar, ki je prisluškoval pogovoru.

In tik tak, je bila knjiga prodana. Pomisliti je, da je ubožec Pepek ostal doma v sami srajci okoli ramen in se tresel od mraza, samo da je kupil sinčku abecednik.

Dvanajst milijonov krvnih telesc tehta šele en gram.

Ušivauje kave je bilo na Turškem leta 1683 pod smrtno kaznijo prepovedano.

V mestu Curih v Švici je ura, ki ima 9 metrov premera. Veliki kazalec napravi na leto 54 kilometrov dolgo pot.

Grški modrijan Solon je nevestam zapovedal, da morajo pred poroko sesti jabolko, da je bil njih poljub slajši.

Moč solnne toplote. Premog, ki ga nakopljemo vsako leto na vsem svetu, bi morali kopati 600.000 let, da bi dal toliko toplote, kolikor je dobiva zemlja od sonca v enem letu.

Rim je imel za časa cesarja Avgusta 1802 vodometov; danes od tistih ni nobenega več.

Praproč zraste v vrolih deželah 16 metrov visoko.

Žila bije na minuto povprečno 65 krat do 80 krat. Bolj ko se staramo, manj bije žila; pri nekaterih starih ljudeh udari na primer samo 40 krat.

Najstarejši muzej sveta je v mestu Nara na Japonskem. Ustanovili so ga leta 756 po Kristusu, ima pa narodopisne, znanstvene, tehniške in umetno-obrtniške zbirke.

Beseda svinčnik danes prav za prav ne velja več. To s čimer pišemo, je grafit in nima s svinčcem nič opraviti. V srednjem veku so pa pač pisali s svinčcem ali pa z zmesjo, ki je imela eno tretjino cina in dve tretjini svina.

Liebig je bil eden največjih kemikov vseh časov. Pa se je tudi on zmotil. Ko so v sredi preteklega stoletja začeli gojiti sladkorno peso, je rekel, da nima ta rastlina nobene bodočnosti. Danes je pa sladkor eden glavnih izvoznih predmetov Nemčije, Liebigove domovine.

Vprašanje in odgovor. Ali Vam je vprašanje pretežko?, vpraša profesor dijaka. »Vprašanje ne, samo odgovore.«

Bablonci so dedice, ki so bile dorašle za možitev, vsako leto prodali.

Drvarji dobe delo!

Posekalo se bo cirkla 5000 metrov. Za 1-20 m dolga in 1-10 m visoko zložena klana polena z okroglicami vred se plača po prevzemu vsake 14 dni 15 Din v slabši liniji, v boljši pa 13-75 Din. Predumov se ne daje. Prednost imajo delavci iz Ribniške okolice. Delavci brez poseleste knjižice se ne sprejemajo.

MATZELLE & CO. — CERMOŠNJICE.

ženini in neveste!

Nudi se Vam razno manufakturno blago najnovjše mode po izredno nizki ceni.

ANTON SAVNIK - ŠKOFJA LOKA.

MLATHNICO na vitelj (šepulji), dalje ČISTILNICO za žito (pakelji) in moško KOLO, vse novejšega sistema, proda Martin Berlan, Zalna št. 32.

Dobičkanosno, malo POSESTVO

pri Sevnici ob Savi, 15 min. od postaje: dva vinarja, gozd, njive, travniki, zasajeni s sadjem plemenitih vrst, naprodaj. Naslov in natančna pojasnila daje: Ant Šramelj, žel. in pos., Sevnica o. Savi.

CEVLJARSKI STROJ (cilinder), dobro ohranjen, naprodaj. - Josip Močnik, Sv. Pavel 7, Domžale.

Dragoceno darilo za vse

Ljudi nam daje mali zemlja v zdravih zeliščih, katere rodi v naš blagor. Iz takih koristnih zelišč je sestavljeno že 27 let priljubljeno domače sredstvo: Fellerjev blagodišeči »Elsafluid«. Kakor že v času naših dedov, tako se hvali tudi sedaj kot zanesljiv ublažitelj bolečin pri reumatizmu, v kri-

žu, trganju v udih in glavi, ter pri zobobolu. Odlično služi pri utrujenosti in onemoglosti, krepi in osvežuje mišičevje in živce ter kljubuje hladnemu zraku. Pomešan z vodo je prijeten za grgranje, za vrat in grlo. Izvrsten kosmetikum! Odznanaj in odzunaj je močnejši in večjega delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 veliki spec. steklenici za 63 Din, 12 dvojn. ali 4 velike spec. stekl.

za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 vel. spec. steklenice za 250 Din, že obnemem z zabojem in pošl. vred razpošilja po povzetju ali proti plačilu napraj lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 16, Hrvatsko. — Posamezne steklenice Elsafluida po nižani ceni 9 Din v lekarnah in sorod. trgovinah.

Bolni na pljučih.

Tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi **UMETNOSTI HRANJENJA** ki je že mnoge rešila. Ona pomaga pri vsakem načinu življenja, da se bolezen hitro premaga. — Nočno potenje in kašelj prestane, telesna težina se poveča ter po splošnem poapnenju olajša bolečine.

Resni možje

zdravniške znanosti potrdijo prednost moje metode ter jo radi priporočajo. Čimprej začnete z mojim načinom prehranjenja, tembolje bo za vas

Popolnoma zastoj

dobite mojo knjigo, iz katere boste izžrpali mnogo koristnega znanja. Ker bo moj založnik izdal vsega skupaj samo

10.000 komadov zastoj

in razposlal, pišite takoj, da se boste mogli tudi vi prištevatl krogu srečnih dobitnikov te knjige.

Naslov:

August Märzke - Berlin,
Wilmersdorf, Bruchsalerstr. 5, Abtl. 869.

Dobro znana manufakturna trgovina MARIJA ROGELJ — Ljubljana

SV. PETRA CESTA 26 — najvljudneje priporoča svojo bogato zalogo stofa, čajna, kloba, porhanta, oksforda, cefirja, platna, rujave in bele kotenine, dalje moško in žensko perilo, rute in šerpe, volnene in svilene žemperje ter razno drobnarijo. Blago dobro, cene nizke.

Zlatnik so našle

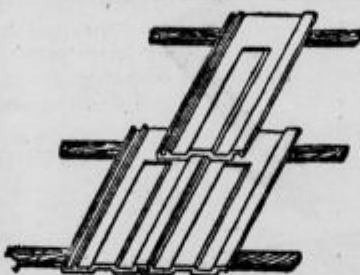
v mišu »ZLATOROG« med drugimi tudi naslednje gospe in gospodične: Bernarda Ritter, učiteljica v Toplicah pri Zagorju, Mici Krovc, posestn. hči v Vavčah pri Dev. M. Polje, Justina Mlakar v Lescah, Pepca Lovko, kuharica v Cerknici, Jožica Rakovec v Podbrezju, Marija Grčar v Hrastniku, Tinca Podlesnik v Zagorju, Nada Možina, šivilja, Dobračeva, Ana Novak v Mekotnjaku. 372

Pozor, šivilje in krojači!

Popolnoma krojiti in urezati obleko po vsakem modnem listu se v kratkem času naučis v Krojni šoli, Stari trg 19, I. nadstr., Ljubljana. Prihodnji tečaj za šivilje z dežele se prične 29. januarja. Izdajanje modnih listov za krojenje s priloženim učnim zvezkom v slovenskem jeziku. Vsak krojač more sam po tem pouku urezati obleko po vsaki podobi na modnih listih ali pa specialno naročiti poljuben kraj po številki. Cena modnih listov z veliko stensko podobo 120 Din polletno. Vpisovanje od 13. naprej celodnevno. — Od min. za trg. in obrt konces. **KROJNA ŠOLA, STARI TRG 19, I. nadstr., LJUBLJANA.** 381

Kupim smrekovih okroglic

od 10 cm naprej, 1 m dolžine. Ponudbe pod šifro: »Celulozni les« št. 224 na upravo »Domoljuba«.

Najtrpežnejše strešno kritje!

— Združene opekarne d. d. Ljubljana —
Miklošičeva cesta 13

preje VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor bobrovcev (biber) in

* * zidno opeko * *

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!
Stekleni strešniki stalno na zalogi!

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vo. no iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 300 milijonov kron.

Zlato vsebuje

v Vaši roki se nahajajoče

Zlatorog-terpentinovo milo!

V vsak tisoči komad se vpreša en zlatnik po 10 frankov.

Poskusite, kupite komad pristinega „Zlatorog“-terpentinovega mila in prepričajte se o njegovi neprekosljivi kakovosti!

Mogoče, da najdete pri pranju tudi Vi zlatnik!

Modroce

žimnice, posteljne mreže in tapet. izdelke prodaja najceneje RUDOLF RADOVAN, tapetnik, Ljubljana, Krekov trg 7 (poleg Mestnega doma).

Mizarski VAJENEC se sprejme. Ivan Pezdir, Podsmreka šte. 42 — p. Dobrova pri Ljubljani.

Rabim UČENCA za strojarsko obrt. — IVAN JEGLIČ — GROSUPLJE. 139

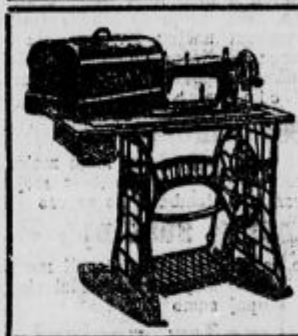
»JULLIENOVO« čistilo za hitro in uspešno čiščenje vina!

Uporabljajte to sredstvo vestno in ob vsaki potrebi, ker kalno ali nečisto vino nima prave cene ter ga vsakdo zavrže! Uporaba je enostavna. Preprodajalci zahtevajte specialne ponudbe. Glavna zaloga: Drogerija SANITAS, Celje in Ljubljana.

Najuspešnejše sredstvo za refo domače živine je brezdvomno

»MASTIN«

ki pospešuje rast, odebilitve in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana, Mestni trg 4

Najpopolnejši STOEWER šivalni stroji

za šivilje, krojače in cviljarje ter za vsak dom.

Preden si nabavite stroj, ogledite si to izrednost pri trdnosti

L. Baraga, Ljubljana, Selenburg. ul. 67. Brezplačen pouk. 15 letna jamstva.

Motna vina očistiti

IN TRPKA TER PREKISLA OMILITI JE ZELO ENOSTAVNO! Na zalogi imamo spec. francosko želatino »LAINO« trdke Clerment & Quignard, Paris. K vsaki pošiljki pridenemo točno navodilo. Zahtevajte cene! — Glavna zaloga: DROGERIJA »SANITAS« — Celje in Ljubljana.

Ržena ŽIKA je samo ena!

To ve vsaka gospodinja, ki hoče imeti na mizi okusno, zdravo in redilno kavo.

Zato zahteva v trgovini le

ŽIKO

v rdečem zavitku.

POZOR pred ponaredbam!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Tel. št. 57, 979 in 470. Ljubljana, Miklošičeva cesta 10 Brzolanov.: Gospobanka.

Račun polnega čekovnega urada za Slavonijo št. 11.945 v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15,000.000.—, vloge nad Din 200,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeftine šrambo za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložno knjižico ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktno zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.